

GEMEENTE HELMOND

Goorloopzone te Helmond

Verkennend flora- en faunaonderzoek

GEMEENTE HELMOND

Goorloopzone te Helmond

Verkennd flora- en faunaonderzoek

Bestand : P:\prj100\HEL\090\rapp\20100531-Flora- en faunaonderzoek
Goorloopzone.wpd

Project : HEL090

Gecontroleerd door : PvZ

7 juli 2010

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Basisgegevens	3
2.1	Gebiedsbeschrijving	3
2.2	Voormalig en huidig gebruik	4
2.3	Voorgenomen ingrepen	7
3	Natuurbescherming	14
3.1	Flora- en faunawet	14
3.2	Ontheffingen Flora- en faunawet	14
3.3	Gebiedsbescherming	15
4	Inventarisatie flora en fauna	20
4.1	Bronnenonderzoek	20
4.1.1	Natuurloket	20
4.1.2	Provincie Noord-Brabant	21
4.1.3	Waterschap Aa en Maas	22
4.1.4	Gemeente Helmond	22
4.1.5	Waarneming.nl	26
4.2	Veldbezoek	27
5	Interpretatie	29
5.1	Vaatplanten	29
5.2	Zoogdieren	29
5.3	Vogels	30
5.4	Amfibieën	32
5.5	Reptielen, vissen en ongewervelden	32
6	Effecten en kansen	34
6.1	Beschermde soorten	34
6.1.1	Vaatplanten	34
6.1.2	Zoogdieren	35
6.1.3	Vogels	36
6.1.4	Amfibieën	38

6.1.5	Reptielen, vissen en overige soorten	39
6.2	Beschermde gebieden	40
7	Conclusies	42
7.1	Beschermde soorten	42
7.2	Beschermde gebieden	43
8	Aanbevelingen	44
8.1	Algemeen	44
8.2	Ontheffingen en aanvullend onderzoek	44
8.3	Gedragscodes en werkprotocol	46
8.3.1	Gedragscodes	47
8.3.2	Werkprotocol	48
8.4	Aanvullende inrichting Goorloopzone	49
8.4.1	Ontsnipperingsmaatregelen	49
8.4.2	Poelen	50

Bijlagen

1	Topografische ligging van het plangebied	B-1
2	Landschapsvisie Goorloopzone	B-2
3	Gegevens Natuurloket	B-3
4	Vogelinventarisatie Vogelwerkgroep K.N.N.V Helmond 1990	B-6
5	Bestaande en gewenste poelen in de Goorloopzone	B-9

Tabellenlijst

Tabel 1: Overzicht van de (mogelijk) in de Goorloopzone aanwezige beschermde zoogdiersoorten.	29
Tabel 2: Overzicht van de (mogelijk) in de Goorloop voorkomende beschermde amfibieënsoorten.	32

Afbeeldingenlijst

Afbeelding 1: De ligging van het plangebied (Goorloopzone-midden) binnen de bebouwde kom van Helmond is aangegeven door de rode begrenzing (bron luchtfoto: Google Earth).	3
Afbeelding 2: Goorloopzone tussen de Heeklaan en de Houtse Parallelweg.	5

Afbeelding 3: Goorloopzone tussen de Houtse Parallelweg en de Arbergstraat.	5
Afbeelding 4: Goorloopzone tussen de Arbergstraat en de Europaweg.	6
Afbeelding 5: Goorloopzone tussen de Europaweg en de President Rooseveltlaan.	7
Afbeelding 6: Landschapvisie voor de Goorloopzone tussen de Heeklaan en de spoorlijn (bron: DS Landschapsarchitecten en Wareco, 2010).	9
Afbeelding 7: Landschapvisie voor de Goorloopzone tussen de spoorlijn en de Europaweg (bron: DS Landschapsarchitecten en Wareco, 2010).	11
Afbeelding 8: Landschapvisie voor de Goorloopzone tussen de Europaweg en de President Rooseveltlaan (bron: DS Landschapsarchitecten en Wareco, 2010).	12
Afbeelding 9: Ligging van de Goorloopzone ten opzichte van het meest nabij gelegen Natura2000-gebied, het gebied Strabrechtse Heide & Beuven (bron: Ministerie van LNV).	16
Afbeelding 10: Uitsnede uit de EHS-kaart behorende bij de Verordening Ruimte fase 1 (bron: Provincie Noord-Brabant).	17
Afbeelding 11: Uitsnede uit het Natuurbeheerplan met de natuurdoelen voor de Goorloopzone (bron: Provincie Noord-Brabant).	18
Afbeelding 12: Bestemmingsplankaart natuurcompensatieperceel ten noorden van de Europaweg (bron: gemeente Helmond, 2008).	18
Afbeelding 13: Kilometerhokken waarbinnen de Goorloopzone (blauw omlijnd) gelegen is (bron: Natuurloket).	20
Afbeelding 14: Kleinschalig landschap in het gebied Groot Goor: afwisseling van graslanden, bos, houtkanten en water.	24
Afbeelding 15: Eén van de eikenlanen in de Warande.	25
Afbeelding 16: Natuurvijver in de tuin aan de Pastoor Wichmansstraat in de Goorloopzone.	28
Afbeelding 17: Poel direct ten noorden van de spoorlijn, op de oostelijke oever van de Goorloop.	28
Afbeelding 18: Duiker onder de spoorlijn: er is geen mogelijkheid voor oeverdieren om de spoorlijn op een veilige manier te kruisen.	36
Afbeelding 19: Steenuilenkast in het Noorderbos bij Tilburg (bron: KNNV, A. Kolen).	37
Afbeelding 20: Faunapassage bij de verkeersring Valleikanaal in Amersfoort (bron: Adviesbureau RIET's).	39

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Goorloopzone tussen de Heeklaan en de President Rooseveltlaan ('Goorloopzone-midden'; zie afbeelding 1, pagina 3) in de bebouwde kom van Helmond vervult momenteel slechts een beperkte functie voor de aangrenzende wijk en voor de stad als geheel. De Goorloop biedt echter wel verschillende kansen. Voor het gebied rondom de Goorloop en voor de Goorloop zelf zijn in de komende jaren dan ook diverse ontwikkelingen voorzien. Zo zal er sloop van bebouwing en nieuwbouw plaatsvinden, is een autotunnel gepland onder het spoor, worden volkstuinten verplaatst en zal de functie van waterberging in en bij de Goorloop worden versterkt. De Goorloop zelf zal in de komende jaren een meer ecologische functie gaan vervullen, daar de beek en de oeverzone worden ingericht als ecologische verbindingszone. Recreatieve routes zullen ervoor zorgen dat de Goorloopzone beter beleefbaar wordt en onderdeel uit gaat maken van de (beleefbare) groene structuur van Helmond, zoals verwoord in het Beleidsplan Stedelijk Groen van de gemeente Helmond (2008) en de Interimstructuurvisie van de gemeente Helmond (2009).

Inrichting van de Goorloopzone-midden binnen de bebouwde kom van Helmond als ecologische verbindingszone staat niet op zichzelf. In samenwerking met Waterschap Aa en Maas en natuurbeherende organisaties zullen ook de delen van de Goorloop bij de Warande/Croij en in Ganzenwinkel/Groot Goor ecologisch versterkt worden.

Om na te gaan of de verschillende geplande ontwikkelingen in de Goorloopzone-midden kunnen leiden tot negatieve effecten op beschermde plant- en diersoorten of beschermde gebieden, is een verkennend flora- en faunaonderzoek uitgevoerd. Daarbij is tevens nagegaan welke kansen in het gebied bestaan om het geschikter te maken als leefgebied voor plant- en diersoorten, zodat de functie als ecologische verbindingszone optimaal kan worden ingevuld.

1.2 Doelstelling

Het doel van het verkennend onderzoek is het verkrijgen van een indruk omtrent de (waarschijnlijk) aanwezige beschermde flora en fauna binnen de Goorloopzone. Indien het aannemelijk is dat langs de Goorloop beschermde soorten voorkomen, dan kan het noodzakelijk zijn om voor de voorgenomen plannen een ontheffing ex. artikel 75 van de Flora- en faunawet aan te vragen.

1.3 Leeswijzer

De basisgegevens van het plangebied, zoals de geografische ligging en het historisch gebruik, zijn beschreven in hoofdstuk 2. Ook wordt hier ingegaan op de voorgenomen ingrepen binnen de Goorloopzone.

Hoofdstuk 3 geeft een korte toelichting op de natuurbescherming door de Flora- en faunawet. Daarnaast wordt de eventuele planologische bescherming van het plangebied nagegaan.

In hoofdstuk 4 zijn de natuurwaarden van het plangebied in eerste instantie geïnventariseerd door middel van bronnenonderzoek, waarbij onder andere bestanden van landelijke en provinciale instanties zijn geraadpleegd. Daarnaast is het plangebied eenmalig bezocht, waarbij gericht is gezocht naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna.

De brongegevens zijn in hoofdstuk 5 geïnterpreteerd aan de hand van de aanwezige biotopen binnen het plangebied, waarbij tevens het belang van de Goorloopzone is beoordeeld voor de waargenomen beschermde soorten.

In hoofdstuk 6 worden de effecten behandeld die als gevolg van de voorgenomen ingrepen worden verwacht. Tevens wordt ingegaan op de kansen en knelpunten binnen de Goorloopzone om dit gebied in te richten als ecologische verbindingszone tussen natuurgebieden ten noorden en ten zuiden van de bebouwde kom van Helmond.

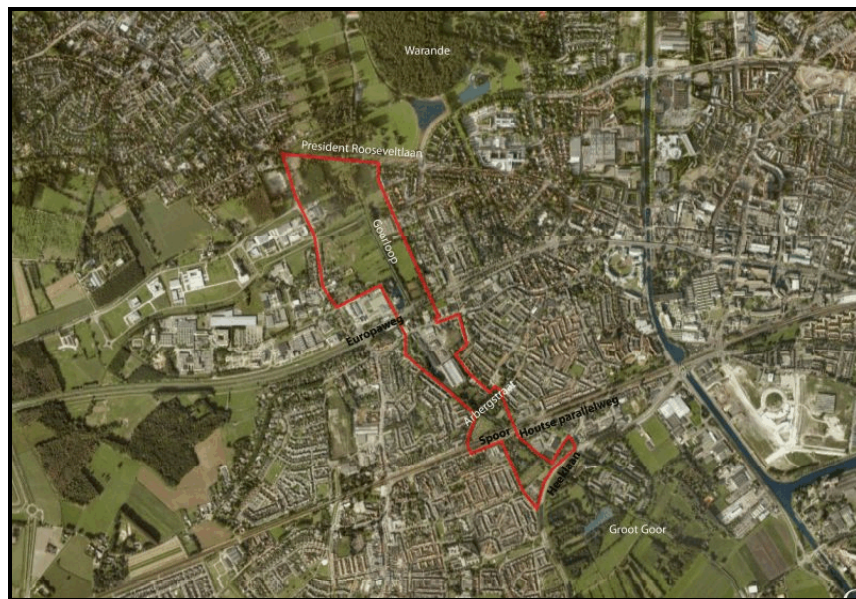
De conclusies van het onderzoek staan vermeld in hoofdstuk 7. Vervolgens worden in hoofdstuk 8 aanbevelingen gedaan ter voorkoming of beperking van nadelige effecten en - ingeval deze niet geheel zijn uit te sluiten - voor de aanvraag van een ontheffing.

2 Basisgegevens

In dit hoofdstuk worden de basisgegevens van het plangebied weergegeven. Allereerst wordt ingegaan op de geografische ligging van de Goorloopzone, waarna aandacht besteed wordt aan het huidige en historische gebruik van het plangebied. Tenslotte worden de voorgenomen ingrepen in de Goorloopzone beschreven.

2.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied voor het voorliggend verkennend flora- en faunaonderzoek, aangeduid als Goorloopzone, is geheel gelegen binnen de bebouwde kom van Helmond. Het betreft het gedeelte van de Goorloop van circa 1.700 meter lang, gelegen tussen de President Rooseveltlaan in het noorden en de Heeklaan in het zuiden. De breedte van de oeverstrook die wordt gerekend tot het plangebied varieert daarbij en is in het noorden aanzienlijk breder dan in het zuiden. De oppervlakte van het plangebied bedraagt circa 45 ha. In afbeelding 1 is op de luchtfoto de ligging van het plangebied aangegeven; bijlage 1 geeft de topografische ligging van het plangebied weer. Het plangebied wordt doorsneden door een aantal wegen (Europaweg, Mierloseweg, Arbergstraat en Houtse Parallelweg) en door de spoorlijn Venlo-Eindhoven.

Afbeelding 1: De ligging van het plangebied (Goorloopzone-midden) binnen de bebouwde kom van Helmond is aangegeven door de rode begrenzing (bron luchtfoto: Google Earth).

De Goorloopzone verbindt twee natuurgebieden ten noorden en ten zuiden van de bebouwde kom van Helmond met elkaar.

Het betreft het bosgebied Warande aan de noordzijde en het kleinschalig cultuurlandschap Groot Goor aan de zuidzijde van de bebouwde kom.

2.2 Voormalig en huidig gebruik

Halverwege de 19^e eeuw was de Goorloop reeds aanwezig ten westen van Helmond (Grote Historische Atlas van Nederland, 4. Zuid-Nederland 1838-1857). De stad Helmond was destijds echter veel kleiner dan vandaag de dag en de bebouwing strekte zich nog niet uit tot in het beekdal van de Goorloop. Rondom de beek waren kleinschalige graslanden aanwezig, met her en der bomenrijen die de kavelgrenzen markeerden. Begin 20^e eeuw is de situatie ter plaatse van het plangebied nog niet sterk gewijzigd (Grote Historische Topografische Atlas Noord-Brabant ± 1905). Slechts langs de tegenwoordige Europaweg/Mierloseweg is enige bebouwing aanwezig. Het plangebied wordt verder nog steeds gekenmerkt door kleinschalige weilanden, van elkaar gescheiden door houtkanten en bomenrijen (houtkanten of ook wel houtsingels genoemd, zijn stroken begroeid met bomen, struiken en kruiden, die met enige regelmaat (eens in de 3 tot 20 jaar) tot de grond toe afgezet worden; anders dan houtwallen zijn houtkanten niet aangebracht op een verhoogde plaats). De spoorlijn Venlo-Eindhoven is in 1866 geopend, zodat deze op de historische kaart omstreeks 1905 te zien is, maar nog ontbreekt op de kaart uit de periode 1838-1857.

Tegenwoordig voert de Goorloop ter hoogte van het plangebied geheel door bebouwd gebied. Het betreft daarbij zowel woonwijken als bedrijfsbebouwing, zoals de houthandel Raaijmakers. Ook zijn twee volkstuinencomplexen en een speeltuin langs de Goorloop gelegen. De beek vormt een tamelijk rechte watergang. Aangezien het een door de mens gegraven beek betreft, vormt dit de oorspronkelijke verschijningsvorm van de beek. De oevers zijn over het algemeen tamelijk smal, maar kennen op delen van de loop enige natuurlijke begroeiing. Om een meer overzichtelijk beeld te kunnen schetsen van de karakteristieken van het plangebied wordt hieronder per deelgebied een korte beschrijving gegeven.

Tussen Heeklaan en Houtse Parallelweg/spoorlijn

Aan de oostzijde van de Goorloop bevindt zich direct aangrenzend aan de Heeklaan een tamelijk recent aangelegd grasland met veel hoogteverschil. Dit graslandje kent nu al een tamelijk hoge soortenrijkdom. De kleine sloot die het grasveld scheidt van het fietspad langs de Heeklaan is begroeid met onder andere waterweegbree.

Deze greppel staat in verbinding met een noord-zuid lopende sloot die begroeid is met liesgras, smeerwortel en waterweegbree. Ook aan de westzijde van de Goorloop bevindt zich een graslandje langs de Heeklaan. Dit is echter minder soortenrijk en momenteel in gebruik als hondenlosloopgebied. Ten noorden van dit westelijke graslandje bevindt zich een volkstuinencomplex. Nog verder noordelijk is een particuliere tuin gelegen tot aan de Goorloop, die omgeven is door een beukenhaag.

De tuin bestaat uit een groot gazon, een klein bosje met enkele coniferen en een grote natuurvijver. De vijver is onder water sterk begroeid met hoornblad en gele plomp.

De treurwilgen op de oever zorgen voor bladinvall in de vijver. Verder zijn moerasspirea en waterdrieblad aanwezig als oeverbegroeiing van de vijver. Net buiten de tuin, aan de noordzijde van dit deelgebied, bevindt zich tenslotte een kleine poel.

De Goorloop zelf is binnen dit deelgebied goed ontwikkeld. De oeverzone is hier iets breder, met soorten als haaksterrenkroos, moerasvergeet-mij-nietje, penningkruid, wolfspoot, speenkruid, springbalsemien, kruipend zenegroen en look-zonder-look.

Op de oever is tevens een rij beuken van aanzienlijke omvang aanwezig.

Afbeelding 2 geeft een impressie van het plangebied tussen de Heeklaan en de Houtse Parallelweg.

Afbeelding 2: Goorloopzone tussen de Heeklaan en de Houtse Parallelweg.

Tussen Houtse Parallelweg/spoorlijn en Arbergstraat

Direct ten noorden van de spoorlijn en het fietspad dat hier parallel aan loopt, is aan de westzijde van de Goorloop een bosje gelegen. Boomsoorten zijn hier zwarte els, wilg en es. In de ondergroei zijn brandnetel, braam en dagkoekoeksbloem aanwezig.

Aan de overzijde van de beek bevindt zich ter hoogte van het bosje een kleine poel.

Deze is grotendeels dichtgegroeid met gras, liesgras en lisdodde.

Tussen de Houtse Parallelweg en de Arbergstraat zijn de oevers van de Goorloop tamelijk smal (zie afbeelding 3 op de volgende pagina), met soorten als zevenblad, fluitenkruid, groot hoefblad, smeewortel, kleeftkruid en echte waterkers.

Afbeelding 3: Goorloopzone tussen de Houtse Parallelweg en de Arbergstraat.

Direct naast de smalle oeverstrook aan de oostzijde van de beek bevindt zich speeltuin Helmond West.

Tussen Arbergstraat en Europaweg

Op de oostelijke oever van de Goorloop bevindt zich ten noorden van de Arbergstraat een volkstuinencomplex (Dahliatuin). Naast dit complex is een enkele meters brede houtsingel gelegen die voornamelijk bestaat uit exoten. In de ondergroei zijn algemeen voorkomende kruiden aanwezig zoals stinkende gouwe.

Ten noorden van de volkstuinen strekt zich het terrein van de houthandel Raaijmakers uit tot aan de Mierloseweg (zie afbeelding 4). Het terrein is grotendeels verhard en bevat veel grote gebouwen. Achter op het terrein (zuidzijde) is echter een ruigte aanwezig, grotendeels begroeid met ruwe berk, braam, hop en Japanse duizendknoop.

De oevers van de Goorloop hebben binnen dit gedeelte van het plangebied een plantsoenachtig karakter.

Afbeelding 4: Goorloopzone tussen de Arbergstraat en de Europaweg.

Tussen de Europaweg en de President Rooseveltlaan

Het noordelijk deel van het plangebied wordt aan de westzijde van de Goorloop gekenmerkt door kleinschalige wei- en graslanden (paardenweiden) omringd door bomenrijen en houtkanten. In de weilanden is op veel plekken pitrus aanwezig. Tegen de President Rooseveltlaan aan gaat dit kleinschalig agrarisch gebied over in bosrijk gebied.

Aan de oostzijde zijn langs de Goorloop enkele voormalige sportvelden aanwezig. Hier bevindt zich tevens een poel die vrijwel geheel is dichtgegroeid met grote lisdodde, pitrus en enkele pollen stijve zegge. In de delen van de poel waarin nog water staat, groeit waterviolier, wat duidt op (ijzerrijk) kwelwater.

Afbeelding 5 geeft een impressie van de Goorloopzone tussen de Europaweg en de President Rooseveltlaan.

Afbeelding 5: Goorloopzone tussen de Europaweg en de President Rooseveltlaan.

2.3 Voorgenomen ingrepen

Voor de Goorloopzone zijn in diverse beleidsstukken van diverse overheden doelstellingen geformuleerd die in de toekomstige inrichting van het gebied verweven dienen te worden. Deze doelstellingen vormen de randvoorwaarden voor de herinrichting van het gebied (uit: DS Landschapsarchitecten en Wareco, 2010. Dal van de Goorloop te Helmond. Programma van Eisen en Wensen, februari 2010. DS Landschapsarchitecten, Amsterdam).

Allereerst bestaat er in de Goorloopzone een wateropgave, waarbij waterberging én beekherstel belangrijke onderdelen zijn. Beekherstel zal met name bestaan uit het profielaanpassingen en verflauwen van de oevers van de beek. Hermeandering is hier niet aan de orde, daar het een gegraven waterloop betreft, die van oudsher een rechte loop kent. Belangrijk is dat de beek ook in de zomer, bij lage waterstanden, voldoende diep blijft en de stromingsnelheid voldoende blijft. Voor de wijken grenzend aan de Goorloopzone zal in de komende jaren afkoppeling van hemelwater plaatsvinden. Dit water wordt vervolgens, direct of via infiltratie, afgevoerd naar de Goorloop. Om wateroverlast in stroomafwaarts gelegen delen van de beek bij extreme neerslag te voorkomen, zullen retentievoorzieningen aangebracht moeten worden langs de Goorloop.

Deze worden aangelegd op enige afstand van de beek om vervuiling door het beekwater, waarop riooloverstorten aanwezig zijn en belasting met meststoffen vanuit de landbouw plaatsvindt, te voorkomen. Bij aanleg van de speelzone (zie verderop) en poelen wordt hiermee eveneens rekening gehouden.

Daarnaast is de Goorloopzone aangewezen als Ecologische Verbindingszone (EVZ) tussen de natuurgebieden in het zuiden (Groot Goor, Sang en Goorkens) en het noorden (Croy en Warande). Doelsoorten voor de EVZ zijn met name soorten van natte milieus, namelijk struweelvogels, kamsalamander, heikikker, kleine en grote modderkruiper, dagvlinders van natte habitats en drijvende waterwegbree. Voor deze soorten dient een brede oeverzone (gemiddeld 50 meter) met moerassige en graslandvegetatie met struweel gerealiseerd te worden. Op geregelde afstand dienen binnen de EVZ amfibieënpoelen aangelegd te worden. Tevens is het ontsnipperen van de aanwezige infrastructuur binnen de Goorloopzone een onderdeel van realisatie van de EVZ. Gezien de ligging van de Goorloopzone in de bebouwde kom van Helmond en als verbindende schakel tussen het landelijk gebied aan de zuid- en noordzijde van de kern, ligt het voor de hand recreatieve voorzieningen binnen deze zone te realiseren. Wandel- en fietspaden en speelplekken zorgen voor beleving van groen in de directe woonomgeving van de inwoners van Helmond West en Apostelhuis voor kleine ommetjes. De recreatieve verbinding met het buitengebied wordt op deze wijze echter ook verbeterd. De kruisingen met bestaande infrastructuur verdienen hierbij wel aandacht, daar recreatief verkeer op veilige wijze bestaande infrastructuur dient te kunnen kruisen, waarbij het beekdal bij voorkeur niet hoeft te worden verlaten. Tenslotte bestaan er plannen voor de afronding van de Stadring, nieuwbouw en herstructurering van bestaande bebouwing binnen en in de directe nabijheid van de Goorloopzone en transformatie van het terrein van houthandel Raaijmakers. De Stadsring wordt naar verwachting afgerond met een gedeeltelijk nieuwe weg, aansluitend op de bestaande Itterestraat, aan de rand van het beekdal.

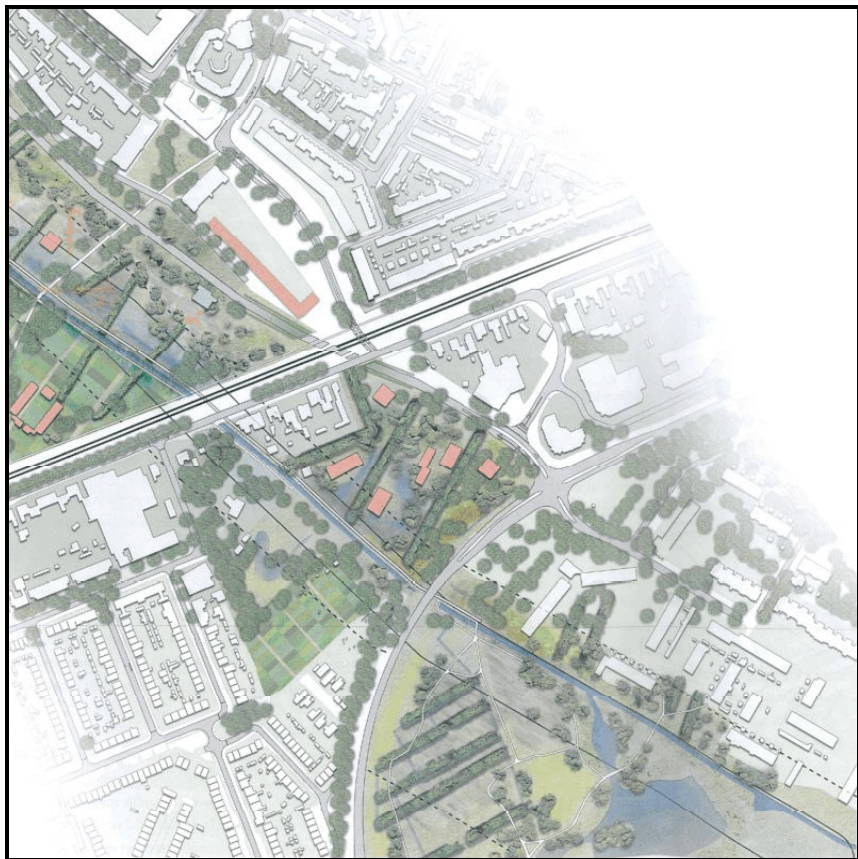
De randvoorwaarden zoals hierboven beschreven hebben geleid tot een landschapsvisie voor de Goorloopzone die geïnspireerd is op het karakteristieke Brabantse beekdallandschap (coulissenlandschap). De complete landschapsvisie voor de Goorloopzone is opgenomen in bijlage 2. Onderstaand wordt deze visie beschreven, waarbij de Goorloopzone is verdeeld in drie delen: Heeklaan-Houtse Parallelweg/spoorlijn, Houtse Parallelweg/spoorlijn-Europaweg en Europaweg-President Rooseveltweg (DS Landschapsarchitecten en Wareco, 2010). Daarbij wordt met name ingegaan op de te verwachten werkzaamheden die voortvloeien uit de visie.

Landschapsvisie Heeklaan - Houtse Parallelweg/spoorlijn

Het zuidelijk gedeelte van de Goorloopzone, tussen de Heeklaan en de spoorlijn, is smal en niet openbaar toegankelijk. Aan de westzijde zijn de gronden langs de beek in particulier eigendom of in gebruik als volkstuinencomplex. Dit bemoeilijkt de realisatie van de EVZ op de westelijke oever. Nader onderzoek zal nog moeten uitwijzen of hier medewerking kan worden verkregen.

Gezien de beperkte beschikbare ruimte aan de oostzijde van de beek, zal het bedrijventerrein aan de oostzijde van de Goorloop geïntegreerd moeten worden in de EVZ en de recreatieve verbinding. Dit betekent herstructurering van het bedrijventerrein met eventueel sloop en nieuwbouw van bebouwing, met een duidelijke groene inbedding. Tussen de bebouwing wordt ruimte gecreëerd voor waterberging door verlaging van het maaiveld. Ook wordt op de oostelijke oever een wandel- en fietspad aangelegd.

Afbeelding 6 geeft een impressie van de gewenste inrichting (visieniveau) van de Goorloopzone tussen de Heeklaan en de spoorlijn. Opgemerkt dient te worden dat oeververflauwing over de gehele lengte van de Goorloop plaats zal vinden.

Afbeelding 6: Landschapsvisie voor de Goorloopzone tussen de Heeklaan en de spoorlijn (bron: DS Landschapsarchitecten en Wareco, 2010).

Landschapsvisie Houtse Parallelweg/spoorlijn - Europaweg

Een groot deel van dit gedeelte van de Goorloopzone wordt momenteel ingenomen door het terrein van houthandel Raaijmakers, speeltuin Helmond West, de Dahliatuin en volkstuintencomplex Apostelhoeve.

Een belangrijke ontwikkeling in het gebied tussen de spoorlijn en de Europaweg is de realisatie van de Stadsring, waarbij gekozen wordt voor het tracé Buitenom.

Dat betekent dat de Stadsring direct aan de rand van het beekdal komt te liggen.

Dit vraagt om een gedegen groene inpassing van de weg. Mogelijk wordt de weg enigszins verlaagd aangelegd met juist verhoogde bermen. De bermen kunnen worden ingeplant met inheemse vegetatie van droge gronden, zodat deze een functie kunnen vervullen bij de migratie van insecten van droge milieus. Bijkomend voordeel van de verlaagde ligging is dat lichtuitstraling vanaf de weg naar het beekdal beperkt wordt. Tevens hoeven recreatieve routes nauwelijks verhoogd aangelegd te worden om de Stadsring te kunnen kruisen. Zij behouden zo het contact met het beekdal.

De bestaande speeltuin Helmond West wordt uitgebreid aan de noordzijde van de Arbergstraat. Deze straat wordt mogelijk afgesloten voor gemotoriseerd verkeer.

Nader verkeerskundig onderzoek dient uit te wijzen of dat haalbaar is. Binnen de speeltuin wordt als overheersend thema gekozen voor natuurlijk spelen met water. Daartoe worden enkele geulen gegraven (niet in verbinding met de Goorloop).

Enige waterberging is mogelijk op het terrein van de speeltuin. Mogelijk kan daarnaast nieuwbouw van een Waterpaviljoen plaatsvinden binnen de speeltuin.

De uiteindelijke meest geschikte locatie voor het Waterpaviljoen moet echter nader worden onderzocht.

Om voldoende invulling te kunnen geven aan de EVZ en waterretentie binnen dit gedeelte van de Goorloopzone, is het noodzakelijk dat het volkstuintencomplex Apostelhoeve en de Dahliatuin worden verplaatst. Een gedeelte van het terrein van de Dahliatuin kan verder worden gebruikt ten behoeve van vergroting van de speeltuin Helmond West. In het westelijk deel van het volkstuintencomplex is beperkte nieuwbouw mogelijk als versterking van de rand van de wijk. Ook langs de noordelijk gelegen Troelstrastraat is enige nieuwbouw van woningen mogelijk. Deze woningen zullen echter een beperkte privé buitenruimte krijgen, daar voldoende ruimte over dient te blijven voor de EVZ en voor recreatieve voorzieningen (routestructuur).

Het terrein van houthandel Raaijmakers wordt voor een deel groen ingericht, waarbij een deel van de bestaande bebouwing wordt gesloopt. Alleen karaktervolle oude gebouwen worden behouden en krijgen een nieuwe bestemming. Aan de oostgrens van het terrein is ruimte voor nieuwbouw van woningen, waarbij (openbaar) groen, materiaalgebruik en architectuur worden afgestemd op de ligging in het beekdal.

De Goorloop wordt ook binnen dit gedeelte van de Goorloopzone voorzien van flauwere oevers. Daarnaast wordt een nieuwe loop gerealiseerd, over het terrein van houthandel Raaijmakers. De oude loop blijft echter eveneens gehandhaafd en wordt voorzien van een rietkraag als waterzuiverende functie. Het beekdal wordt verder ingericht als coulissenlandschap, met (elzen)singels loodrecht op de Goorloop en verspreide struweel- en opgaande beplanting aan de randen van het beekdal.

Afbeelding 7 op de volgende pagina geeft de landschapsvisie weer voor de Goorloopzone tussen de spoorlijn en de Europaweg.

Afbeelding 7: Landschapsvisie voor de Goorloopzone tussen de spoorlijn en de Europaweg (bron: DS Landschapsarchitecten en Wareco, 2010).

Landschapsvisie Europaweg - President Rooseveltlaan

Het beekdal van de Goorloop heeft tussen de Europaweg en de President Rooseveltlaan over de grootste breedte nog een landelijk karakter. Het gebied is momenteel voornamelijk in gebruik als rommelige, stedelijke 'restzone'.

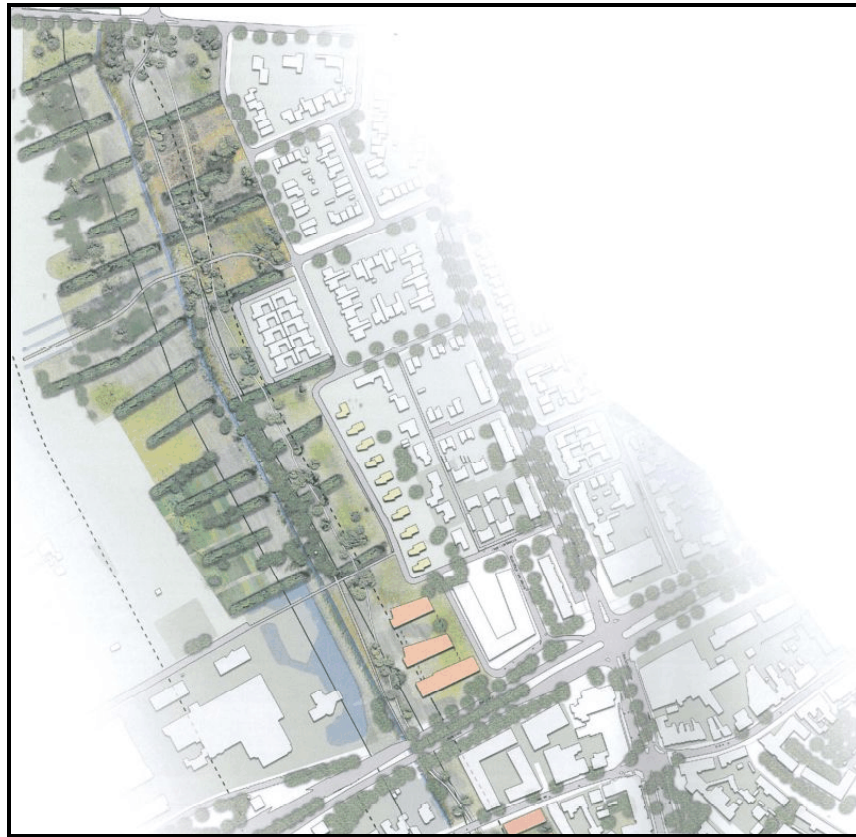
Het belangrijkste doel voor dit gedeelte van de Goorloopzone is het realiseren van een mooier landschap, met meer ruimtelijke en landschappelijke samenhang en een landelijk karakter. Omvorming vindt met name plaats door gerichte beheeringrepen. Agrariërs worden vervolgens ingezet om, door middel van natuurgericht, kleinschalig gebruik, het oorspronkelijke beekdalkarakter in stand te houden.

Binnen het gebied tussen de Europaweg en de President Rooseveltlaan is voldoende ruimte aanwezig om de Dahliatuin en het volkstuinencomplex Apostelhoeve te vestigen. Deze beide complexen kunnen het beekdal tevens extra attractief maken voor recreanten vanuit Helmond. In overleg met de gebruikers van beide complexen zal worden nagegaan of en zo ja, waar binnen dit deel van de Goorloopzone een geschikte alternatieve locatie aanwezig is.

Tenslotte zal ook tussen de Europaweg en de President Rooseveltlaan op kleine schaal enige nieuwbouw plaatsvinden. Het betreft allereerst een appartementencomplex in het zuidelijk deel van de zone, op de oostelijke oever van de Goorloop.

De buitenruimte van dit complex zal worden ingericht als landschappelijk park met elzensingels, rietlanden en moerassige vegetatie. Afstromend regenwater van daken en wegen kan hier worden opgevangen, waarbij de aanwezige vegetatie zorgt voor natuurlijke zuivering. Daarnaast zal enige nieuwbouw van woningen plaatsvinden aan de Buijs Ballotstraat. De privé buitenruimte bij deze woningen wordt beperkt, om het beekdal zo veel mogelijk ruimte te bieden. De bewoners krijgen uitzicht over dit dal. Rietlanden zorgen voor voldoende privacy van de woningen.

De landschappelijke visie voor de Goorloopzone tussen de Europaweg en de President Rooseveltlaan is weergegeven in afbeelding 8.

Afbeelding 8: Landschapsvisie voor de Goorloopzone tussen de Europaweg en de President Rooseveltlaan (bron: DS Landschapsarchitecten en Wareco, 2010).

Belangrijkste ingrepen

Wanneer de landschapsvisie zoals hierboven beschreven, wordt uitgevoerd dan vinden de volgende ingrepen plaats binnen de Goorloopzone:

- Herprofilering en verflauwing van de oevers van de Goorloop over de gehele lengte van de beek.
- Ontsnippering van de bestaande infrastructuur voor watergebonden fauna.
- Aanleg van elzensingels, natuurlijke graslandvegetaties en moerasvegetaties in een strook langs de beek. Deels zal hiertoe, en om ruimte te creëren voor waterretentie, het maaiveld worden verlaagd.
- Sloop, herstructurering en nieuwbouw van woon- en bedrijfsbebouwing.
- Aanleg van de Stadsring, volgens het tracé Buitenom aan de rand van het beekdal.
- Aanleg van recreatieve routestructuren met aangepaste kruisingen met bestaande infrastructuur.
- Nieuwe loop van de Goorloop ter hoogte van houthandel Raaijmakers.
- Verplaatsing Dahliatuin en volkstuintencomplex Apostelhoeve.
- Aanpassing van de speeltuin Helmond West.

De werkzaamheden zullen niet alle tegelijk starten en uitgevoerd worden. Momenteel is de verwachting dat de verplaatsing van de Dahliatuin en het volkstuintencomplex Apostelhoeve één van de eerste ingrepen zal zijn. Voor deze activiteiten is een nieuwe locatie denkbaar in het noordelijk deel van de Goorloopzone, waar nu reeds voldoende ruimte aanwezig is en minder functies met elkaar verweven zijn en worden dan in de andere delen van de Goorloopzone. Hier kan ook reeds vroeg in de uitvoeringsfase een begin gemaakt worden met natuurontwikkeling en waterberging.

De aanleg van de Stadsring en de spoorwegtunnel zijn werkzaamheden die ook aan het begin van de uitvoeringsfase zullen worden opgepakt (na verplaatsing van de tuinen). Deze zijn immers van belang voor de doorstroming in de wijk en vormen tevens en kader en een harde grens voor de overige ontwikkelingen langs de beek.

Herstructurering van het terrein van houthandel Raaijmakers en woningbouw zullen naar verwachting pas later in de uitvoeringsfase plaatsvinden.

Verwachting is, dat de gehele uitvoering van de herinrichting van de Goorloopzone enkele jaren in beslag zal nemen.

3 Natuurbescherming

Kort wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de bescherming van plant- en diersoorten krachtens de Flora- en faunawet. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de gebiedsbescherming die op het plangebied van toepassing is.

3.1 Flora- en faunawet

De bescherming van zowel inheemse als uitheemse, in het wild levende dier- en plantsoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet bevat een algemeen (passief) beschermingsregime voor aangewezen planten- en diersoorten. Daarnaast zijn in de Flora- en faunawet beschermde leefgebieden aangewezen voor de instandhouding van beschermde soorten. De Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn zijn in onze nationale Flora- en faunawet geïmplementeerd.

Wat betreft de *flora* is het verboden om beschermde soorten uit te steken, te vernielen, te beschadigen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8 Flora- en faunawet). Ten aanzien van de *fauna* geldt dat het verboden is beschermde dieren in hun natuurlijke leefomgeving te doden of te verwonden, opzettelijk te verontrusten of voortplantingsplaatsen (bijvoorbeeld nesten) te verstoren, te beschadigen of weg te nemen (artikel 9 t/m 13 Flora- en faunawet).

3.2 Ontheffingen Flora- en faunawet

Voor het verrichten van ingrepen die een nadelig effect hebben op beschermde flora en fauna is in principe een ontheffing ex. artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. In het Besluit van 10 september 2004 (AMvB artikel 75) wordt onderscheid gemaakt in de algemeenheid van soorten en de noodzaak tot ontheffingaanvraag.

De beschermde soorten zijn hiertoe ingedeeld in een drietal categorieën (tabellen):

1. Algemene soorten.
2. 'Overige' soorten en alle vogelsoorten.
3. Soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn en soorten van bijlage I van de AMvB.

Voor de algemene soorten (tabel 1, AMvB artikel 75) geldt een vrijstelling voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet voor wat betreft activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkeling. Voor andere activiteiten is een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de zogenaamde lichte toets).

Voor 'overige' soorten (tabel 2, AMvB artikel 75) en alle vogelsoorten geldt dat voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkeling, vrijstelling voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet wordt verleend, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een (door de minister goedgekeurde) gedragscode. Voor andere activiteiten is een ontheffing nodig. Voor ontheffingaanvragen geldt de lichte toets (zie algemene soorten), doch ontheffingaanvragen voor alle vogelsoorten worden onderworpen aan de uitgebreide toets (zie streng beschermde soorten).

Voor streng beschermde soorten (tabel 3, AMvB artikel 75) geldt dat voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, vrijstelling wordt verleend voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet, mits gewerkt wordt volgens een gedragscode. Voor ruimtelijke ontwikkeling is de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk. Voor bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik in de land- en bosbouw wordt géén vrijstelling verleend voor het opzettelijk verontrusten (artikel 10 Flora- en faunawet) van soorten van tabel 3 en is geen ontheffing mogelijk.

De aanvraag van een ontheffing voor soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria (de zogenaamde uitgebreide toets):

- Er is sprake van een in of bij wet genoemd belang.
- Er is geen alternatief.
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

3.3 Gebiedsbescherming

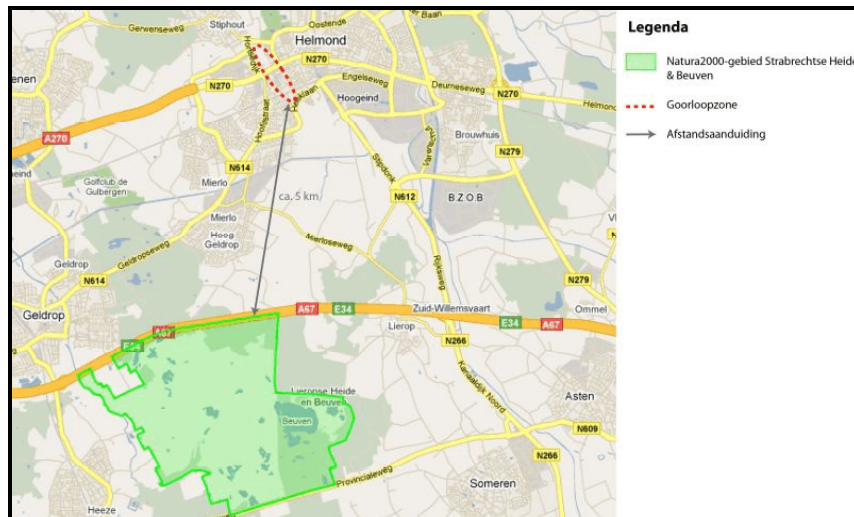
Om vast te stellen of binnen of nabij het plangebied mogelijk sprake is van gebiedsbescherming is de gebiedsbescherming volgens de Natuurbeschermingswet 1998 geraadpleegd en de gebiedsbescherming volgens de Verordening Ruimte van de Provincie Noord-Brabant geraadpleegd.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 richt zich op beheer, herstel en bescherming van de Natura2000-gebieden (Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebieden). Ter bescherming van de natuurwaarden waarvoor de verschillende Natura2000-gebieden zijn aangewezen, mogen projecten die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een significant verstorend effect hebben op soorten, niet worden uitgevoerd zonder een vergunning. Hierbij is van belang dat de Natuurbeschermingswet 1998 een zogenaamde 'externe werking' kent. Dit houdt in, dat ook projecten buiten beschermde gebieden vergunningplichtig kunnen zijn, wanneer zij een negatief effect hebben op het beschermde gebied.

De Goorloopzone is niet gelegen binnen een Natura2000-gebied. De twee meest nabijgelegen Natura2000-gebieden zijn Strabrechtse Heide & Beuven en Deurnsche Peel. Het gebied Strabrechtse Heide & Beuven bevindt zich iets meer dan 5 km ten zuiden van de Goorloopzone (zie afbeelding 9 op de volgende pagina).

Het gebied ligt direct ten zuiden van de A67, ten zuidoosten van Geldrop. Het gebied Deurnsche Peel bevindt zich op aanzienlijk grotere afstand van de Goorloopzone. Dit gebied is gelegen ten oosten van Deurne, circa 15 km oostelijk van het beekdal van de Goorloop. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de mogelijke effecten van de voorgenomen ingrepen binnen de Goorloopzone op deze Natura2000-gebieden.

Afbeelding 9: Ligging van de Goorloopzone ten opzichte van het meest nabij gelegen Natura2000-gebied, het gebied Strabrechtse Heide & Beuven (bron: Ministerie van LNV).

Verordening Ruimte Provincie Noord-Brabant

Op 1 juni 2010 is de Verordening Ruimte fase 1 van kracht geworden in de Provincie Noord-Brabant. In fase 1 van de Verordening Ruimte is de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) binnen de provincie Noord-Brabant vastgelegd. Afbeelding 10 op de volgende pagina geeft een uitsnede weer van de EHS-kaart behorende bij de Verordening Ruimte fase 1 voor de Goorloopzone.

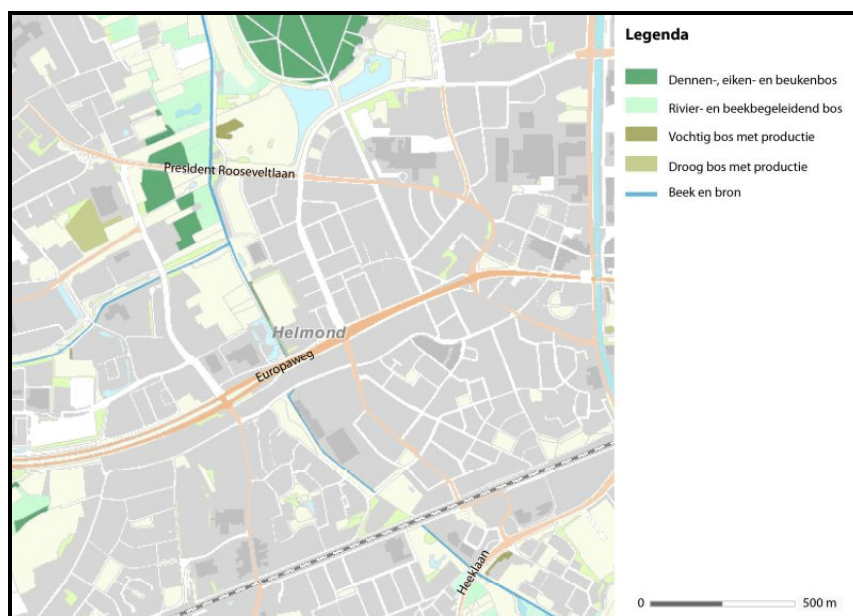
Afbeelding 10: Uitsnede uit de EHS-kaart behorende bij de Verordening Ruimte fase 1 (bron: Provincie Noord-Brabant).

Op de EHS-kaart behorende bij de Verordening Ruimte is te zien dat de Goorloop in de bebouwde kom van Helmond is aangewezen als Zoekgebied Ecologische Verbindingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van de EHS. In stedelijke gebieden dient voor een Ecologische Verbindingszone een breedte van 50 meter aangehouden te worden.

Daarnaast laat afbeelding 10 zien dat in het noordelijk deel van de Goorloopzone, tussen de Europaweg en de President Rooseveltlaan, enkele percelen grenzend aan de Goorloop zijn aangewezen als EHS.

Ten aanzien van de EHS geldt net als voor de Natura2000-gebieden, dat het ruimtelijk beleid erop gericht is de wezenlijke kenmerken van de gebieden te ontwikkelen, herstellen en behouden. Derhalve is voor de EHS het 'nee, tenzij'-regime ingevoerd. Volgens dit regime dient allereerst vastgesteld te worden of de geplande ingreep significant negatieve effecten heeft op de in het EHS-gebied (potentieel) aanwezige wezenlijke kenmerken en waarden. Wanneer dit zo is, geldt in principe dat de ingreep geen doorgang kan vinden. Uitzondering geldt alleen voor ingrepen waarbij sprake is van groot openbaar belang en waarbij geen alternatieven voor de plannen beschikbaar zijn.

De natuurdoelen voor de EHS (onderdeel van de wezenlijke kenmerken en waarden) zijn vastgelegd in het Natuurbeheerplan van de Provincie Noord-Brabant (zie afbeelding 11 op de volgende pagina). Daarnaast gelden als wezenlijke kenmerken en waarden: geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust en stilte, donkerte en openheid (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit et al., 2007).

Afbeelding 11: Uitsnede uit het Natuurbeheerplan met de natuurdoelen voor de Goorloopzone (bron: Provincie Noord-Brabant).

Op de uitsnede uit het Natuurbeheerplan ontbreken nog enkele percelen EHS ten noorden van de Europaweg die wel in de Verordening Ruimte fase 1 zijn opgenomen (vergelijk afbeelding 10 en 11). Het betreft onder andere een perceel dat als natuurcompensatie is ingezet door de gemeente Helmond. Op dit perceel (zie afbeelding 12) wordt gestreefd naar bosontwikkeling.

Afbeelding 12: Bestemmingsplankaart natuurcompensatieperceel ten noorden van de Europaweg (bron: gemeente Helmond, 2008).

Bij de volgende herziening van het Natuurbeheerplan worden de percelen hierin opgenomen en voorzien van een formeel natuurdoeltype. Aangezien delen van de Goorloopzone, en de Goorloop zelf, zijn aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur, dient nagegaan te worden of de voorgenomen ingrepen negatieve effecten zullen hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden. In hoofdstuk 6 wordt hier nader op in gegaan.

4 Inventarisatie flora en fauna

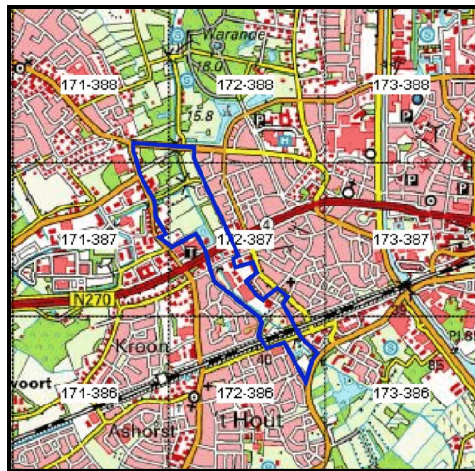
De inventarisatie van flora en fauna binnen het plangebied bestaat uit twee delen. Allereerst zijn bestaande bronnen geraadpleegd, zoals het Natuurloket en gegevens van de Provincie Noord-Brabant. Vervolgens is een veldinventarisatie uitgevoerd.

4.1 Bronnenonderzoek

Achtereenvolgens worden de beschikbare gegevens besproken voor het plangebied bij het Natuurloket, de Provincie Noord-Brabant, Waterschap Aa en Maas, de gemeente Helmond (diverse onderzoeken) en de website www.waarneming.nl. In het bronnenonderzoek zijn zowel gegevens uit het plangebied zelf als uit de directe omgeving betrokken. In de tekst wordt aangegeven of het een waarneming betreft binnen de Goorloopzone of in de nabijheid daarvan.

4.1.1 Natuurloket

Globale gegevens ten aanzien van het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten kunnen worden verkregen via de website van het Natuurloket. Op deze website wordt per kilometerhok een overzicht gegeven van het aantal beschermde soorten per soortgroep. Ook het aantal Rode Lijstsoorten dat bij inventarisaties binnen een kilometerhok is aangetroffen, wordt vermeld.

Afbeelding 13: Kilometerhokken waarbinnen de Goorloopzone (blauw omlijnd) gelegen is (bron: Natuurloket).

De Goorloopzone is gelegen binnen in totaal vijf kilometerhokken (zie afbeelding 13). Het grootste gedeelte van de Goorloopzone is gelegen binnen kilometerhok 172-387. Op de gegevens van dit kilometerhok wordt hier dan ook nader ingegaan. De gegevens van de overige kilometerhokken zijn opgenomen in bijlage 3.

Uit de gegevens die via de website van het Natuurloket beschikbaar zijn, blijkt dat het kilometerhok 172-387 voor geen enkele soortgroep goed is onderzocht. De enige soortgroep die in redelijke mate onderzocht is, is de soortgroep dagvlinders. Voor geen enkele soortgroep zijn beschermde en/of bedreigde soorten vermeld in de gegevens van het Natuurloket. Gezien de ligging van de Goorloopzone binnen de bebouwde kom is het overigens niet verwonderlijk dat er geen of nauwelijks gegevens beschikbaar zijn.

De overige kilometerhokken, waarin kleine delen van de Goorloopzone gelegen zijn, zijn beter onderzocht. Voor diverse soortgroepen zijn beschermde en/of bedreigde soorten bekend (zie bijlage 3).

4.1.2 Provincie Noord-Brabant

De Provincie Noord-Brabant voert geregeld inventarisaties uit naar het voorkomen van plant- en diersoorten of laat deze uitvoeren door externe bureaus. Voor de gemeente Helmond zijn in 2009 inventarisaties uitgevoerd naar het voorkomen van plantensoorten, vlinders, amfibieën en broedvogels.

Bij de inventarisatie van plantensoorten is de bebouwde kom van Helmond niet onderzocht. Slechts een zeer klein deel van de Goorloopzone, het gedeelte direct ten zuiden van de President Rooseveltlaan, is bij de inventarisatie betrokken. Er zijn binnen de Goorloopzone geen beschermde plantensoorten aangetroffen, maar wel één soort die is opgenomen op de Rode Lijst van Nederland. Het betreft de korenbloem (status 'gevoelig'). Verder is de waterviolier aangetroffen in de Goorloop, wat duidt op de aanwezigheid van kwel.

Binnen de Goorloopzone zijn tijdens de inventarisatie van vlindersoorten geen beschermde of bedreigde vlindersoorten aangetroffen. De gedane waarnemingen bevinden zich alle op ruime afstand van de Goorloopzone, buiten de kern Helmond. Beschermde amfibieënsoorten zijn evenmin waargenomen binnen de Goorloopzone tijdens de uitgevoerde inventarisatie. Wel zijn in de aangrenzende gebieden Warande en Groot Goor diverse waarnemingen gedaan van beschermde soorten. In beide gebieden komt de kleine watersalamander (tabel 1, AMvB artikel 75) en de alpenwatersalamander (tabel 2, AMvB artikel 75) voor.

Het noordelijk gedeelte van de Goorloopzone, tussen de Europaweg en de President Rooseveltlaan, is tijdens de broedvogelinventarisatie in 2009 onderzocht. Binnen de Goorloopzone zijn twee broedvogels aangetroffen, te weten de bosuil en de spotvogel. Alle vogelsoorten zijn opgenomen in tabel 2, AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet. De spotvogel is daarnaast ook opgenomen in de Rode Lijst van Nederland, met als status 'gevoelig'. In de Warande zijn verder onder andere de boomklever, kneu (Rode Lijst, status 'gevoelig'), sperwer en zwarte specht aangetroffen als broedvogel. Het gebied Groot Goor biedt broedgelegenheid aan dezelfde soorten, met uitzondering van de kneu. Tevens kan hier de kieviet, patrijs (Rode Lijst, status 'kwetsbaar') en de waterral worden aangetroffen als broedvogel.

4.1.3 Waterschap Aa en Maas

Waterschap Aa en Maas heeft ten behoeve van het voorliggend flora- en faunaonderzoek soortgegevens beschikbaargesteld uit de periode 1995-2009. Uit deze gegevens blijkt, dat in de omgeving van de Goorloopzone een aantal beschermde soorten voorkomt.

Allereerst is in de Goorloop en de hiermee verbonden sloten in het Groot Goor het bermpje bekend. Deze vissoort is opgenomen in tabel 2, AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet.

Naast het bermpje zijn in het Groot Goor ook een aantal amfibieënsoorten aangetroffen. Algemene soorten (tabel 1, AMvB artikel 75) zoals bruine kikker, gewone pad, middelste groene kikker en kleine watersalamander zijn in de sloten en/of bij de grote vijver in het Groot Goor waargenomen. Ook de strenger beschermde alpenwatersalamander (tabel 2, AMvB artikel 75) is bekend uit het Groot Goor. Tenslotte is binnen het Groot Goor waarschijnlijk ook de waterspitsmuis (tabel 3, AMvB artikel 75) waargenomen. De vermelde waarneming is slechts op kilometerhok nauwkeurig, echter het Groot Goor lijkt binnen het kilometerhok als enige geschikt leefgebied voor de waterspitsmuis te bieden.

De gegevens van het Waterschap bevatten voor de Warande alleen gegevens ten aanzien van amfibieën. Net als in het Groot Goor komen hier algemene soorten voor als bruine kikker, kleine watersalamander en middelste groene kikker. Daarnaast zijn waarnemingen gedaan van alpenwatersalamander en kamsalamander (tabel 3, AMvB artikel 75).

Voor het plangebied zelf bevatten de gegevens van het Waterschap slechts beperkte informatie ten aanzien van beschermde en/of bedreigde soorten. In een kleine poel ten zuiden van de President Rooseveltlaan zijn bruine kikker, gewone pad en middelste groene kikker aangetroffen. Tenslotte is langs de Schootensche Loop een spotvogel waargenomen (Rode-Lijststatus 'gevoelig'). Of het hier een broedgeval betreft, is echter niet vermeld in de gegevens.

4.1.4 Gemeente Helmond

In het kader van de herinrichting van de Goorloopzone is binnen de gemeente Helmond nagegaan welke flora- en faunagegevens beschikbaar zijn. In het verleden heeft de gemeente diverse onderzoeken uitgevoerd, dan wel laten uitvoeren.

Vogelonderzoek 1990

Het oudste voor deze opdracht beschikbare flora- en faunaonderzoek betreft een onderzoek van de Vogelwerkgroep K.N.N.V Helmond naar het voorkomen van broedvogels, wintergasten, doortrekkers en dwaalgasten in de Warande. In totaal zijn er bij het onderzoek 77 vogelsoorten waargenomen. Deze lijst is opgenomen in bijlage 4.

Onder de waargenomen soorten broedvogels bevonden zich in totaal tien soorten die zijn opgenomen op de Rode Lijst van Nederland, te weten groene specht ('kwetsbaar'), huismus ('gevoelig'), kneu ('gevoelig'), koekoek ('kwetsbaar'), matkop ('gevoelig'), ransuil ('kwetsbaar'), ringmus ('gevoelig'), spotvogel ('gevoelig'), wielewaal ('kwetsbaar') en zomertortel ('kwetsbaar').

Ook onder de doortrekkers in het gebied bevinden zich soorten die zijn opgenomen op de Rode Lijst van Nederland: blauwe kiekendief ('gevoelig'), boerenzwaluw ('gevoelig'), boomvalk ('kwetsbaar'), huiszwaluw ('gevoelig'), oeverloper ('gevoelig'), patrijs ('kwetsbaar') en veldleeuwerik ('gevoelig').

Huiszwaluwen Helmond 2004

In 2004 is er in binnen de gemeente Helmond onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van de huiszwaluw. Uit het onderzoek is gebleken dat in de directe nabijheid van de Goorloop, ter hoogte van de Hortsedijk, huiszwaluwen voorkomen als broedvogel. Deze paartjes zullen van het dal van de Goorloop gebruik maken voor het verzamelen van voedsel.

Vorbereidingplan natuurwaarde Groot Goor en Bundertjes 2008

Door Natuurbalans-Limes Divergens is in 2008 een onderzoek uitgevoerd naar de waterhuishouding en de huidige natuurwaarden in twee natuurgebieden grenzend aan de kom van Helmond. Eén van deze natuurgebieden is het gebied Groot Goor, ten zuiden van de Goorloopzone. Het andere natuurgebied, de Bundertjes, bevindt zich ten noorden van Helmond, ten oosten van de Warande, op de oostoever van de Zuid-Willemsvaart. Dit gebied is voor het voorliggend flora- en faunaonderzoek niet relevant.

De florakartering die in het gebied Groot Goor is uitgevoerd heeft aangetoond dat in het gebied drie beschermde plantensoorten voorkomen. Het betreft algemeen voorkomende beschermde soorten (tabel 1, AMvB artikel 75), te weten brede wespenorchis, gewone dotterbloem en grote kaardenbol. Bedreigde soorten, die zijn opgenomen op de Rode Lijst van Nederland, zijn niet aangetroffen tijdens de florakartering.

Naast een florakartering, is door Natuurbalans-Limes Divergens onderzoek verricht naar het voorkomen van dagvlinders, libellen, sprinkhanen, amfibieën en reptielen binnen het gebied Groot Goor. Het onderzoek naar dagvlinders en sprinkhanen heeft geen waarnemingen van beschermde of bedreigde soorten opgeleverd. Het gebied vormt momenteel geen waardevol leefgebied voor dagvlinders of zeldzame sprinkhanensoorten. Ook voor libellen is het Groot Goor momenteel niet zeer geschikt als leefgebied, hoewel er wel één bedreigde libellensoort is aangetroffen. Het betrof de glassnijder, die op de Rode Lijst van Nederland is opgenomen met de status 'kwetsbaar'.

De wateren binnen het gebied Groot Goor zijn slechts matig geschikt voor amfibieën. De grote waterplas in het noordelijk deel is gezien de grootte en de rijkdom aan vis ongeschikt voor amfibieën, met uitzondering van de grote pad (tabel 1, AMvB artikel 75). De overige wateren (sloten) bevatten ook veelal vis, zodat zij ongeschikt zijn als voortplantingsbiotoop voor salamanders.

Wel kan de bruine kikker (tabel 1, AMvB Artikel 75) hier voorkomen. Opmerkelijk is wel de waarneming van het bermpje in een aantal sloten binnen het Groot Goor. Het bermpje is opgenomen in tabel 2, AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet. Tenslotte is in het gebied nog een aantal malen een ree (tabel 1, AmbV artikel 75) waargenomen. Andere beschermde of bedreigde soorten zijn tijdens de inventarisaties niet aangetroffen.

Flora- en faunainventarisatie gemeente Helmond 2009

De Dienst Stedelijke Ontwikkeling en Beheer van de gemeente Helmond heeft in 2009 een flora- en faunainventarisatie uitgevoerd binnen een aantal gebieden in de gemeente. Het betrof daarbij onder andere het gebied Groot Goor en de Warande, beide grenzend aan de Goorloopzone. De Goorloopzone zelf is tijdens deze flora- en faunainventarisatie niet onderzocht.

Afbeelding 14: Kleinschalig landschap in het gebied Groot Goor: afwisseling van graslanden, bos, houtkanten en water.

In het gebied Groot Goor zijn diverse vogelsoorten waargenomen. Het betreft onder andere boomkruiper, bosrietzanger, groene specht (Rode-Lijststatus 'kwetsbaar'), grote bonte specht en kleine karekiet. Er komen hier zowel soorten voor kenmerkend voor bosrijke gebieden, als soorten kenmerkend voor waterrijke gebieden. Gezien de afwisseling van bosschages en houtkanten, beekdal en waterpartijen, is dit niet verwonderlijk (zie afbeelding 14).

Naast vogelsoorten is tijdens de inventarisatie een aantal beschermde plantensoorten aangetroffen in het gebied Groot Goor. Het betreft de brede wespenorchis, de dotterbloem en de grote kaardenbol.

Deze soorten zijn alle drie opgenomen in tabel 1, AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet. De soorten waren ook in 2008, tijdens het onderzoek van Natuurbalans-Limes Divergens reeds aangetroffen in het Groot Goor.

Ten zuiden van de sportvelden aan de Frans van Bommelstraat zijn twee algemeen voorkomende amfibieënsoorten aangetroffen. Het betreft de bruine kikker en de gewone pad, die beide zijn opgenomen in tabel 2, AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet.

Tenslotte zijn in het Groot Goor twee reeën (tabel 1, AMvB artikel 75) waargenomen tijdens de uitgevoerde flora-en faunainventarisatie.

Afbeelding 15: Eén van de eikenlanen in de Warande.

In de Warande (zie afbeelding 15) zijn tijdens de flora- en faunainventarisatie minder beschermde soorten waargenomen dan in het Groot Goor. Het is echter waarschijnlijk dat de inventarisatie-inspanning voor beide gebieden ongelijk is geweest, daar er voor de Warande geen gegevens ten aanzien van vogels beschikbaar zijn in dit onderzoek. Wel zijn er bij de vijvers een bruine kikker en een bastaardkikker aangetroffen, beide opgenomen in tabel 1 AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet. Tevens komt de mol (tabel 1, AMvB artikel 75) voor in de grasvelden bij de vijvers. Aan de noordrand van het bosgebied is tenslotte de brede wespenorchis (Tabel 1, AMvB artikel 75) gevonden tijdens de inventarisatie.

Ecohydrologisch onderzoek De Warande

Momenteel (medio 2010) laat de gemeente Helmond door de Coöperatie Bosgroep Zuid Nederland een ecohydrologisch onderzoek uitvoeren naar de Warande en de westelijk daarvan gelegen agrarische gronden. De gemeente wil namelijk de waterhuishouding van de Warande verbeteren/herstellen ten gunste van de aanwezige en potentiële natuurwaarden aldaar. Onderzoek naar de onderliggende hydrologische processen is daarbij noodzakelijk.

Als onderdeel van het ecohydrologisch onderzoek is tevens een vegetatiekartering uitgevoerd in het voorjaar van 2010. Daarbij is in het gehele plangebied slechts één plantensoort waargenomen die vermeld staat op de Rode Lijst, te weten waterdrieblad met de status 'gevoelig'. Beschermde soorten zijn niet waargenomen. Wel is duidelijk gebleken dat de Warande een oude bosgroeiplaats vormt, getuige het voorkomen van typische bossoorten als adelaarsvaren, dalkruid en gewone salomonszegel. Ondanks dat het ecohydrologisch onderzoek nog niet is afgerond, kan worden geconcludeerd dat de percelen grenzend aan de Goorloop, ten noorden van de President Rooseveltlaan, goede kansen bieden voor de ontwikkeling van natte natuur. Er is hier sterke (kalkrijke) kwel aanwezig en de agrarische gronden worden hier relatief extensief beheerd, zodat het relatief schrale graslanden betreft. Ontwikkeling van natuur ten noorden van de President Rooseveltlaan sluit nauw aan op de inrichting van de Goorloopzone als ecologische verbindingszone: hierdoor leidt de verbindingszone in de toekomst direct naar geschikte leefgebieden voor de doelsoorten.

4.1.5 Waarneming.nl

Tenslotte is de website www.waarneming.nl geraadpleegd binnen het literatuuronderzoek. Voor diverse gebieden binnen de gemeente Helmond zijn op deze website gegevens beschikbaar ten aanzien van waarnemingen van planten en dieren. Relevant voor dit flora- en faunaonderzoek zijn de waarnemingen die gedaan zijn in de gebieden Groot Goor en Warande; in de Goorloopzone zelf zijn geen waarnemingen verricht. De beschikbare gegevens van na 1 januari 2005 zijn geraadpleegd en onderzocht op het voorkomen van beschermde en/of bedreigde planten- en diersoorten.

Binnen het gebied Groot Goor zijn veel waarnemingen gedaan van vogels. Het betreft daarbij ook een aantal vogelsoorten die zijn opgenomen op de Rode Lijst van Nederland. Het gaat daarbij om groene specht (status 'kwetsbaar'), grote zilverreiger (status 'gevoelig') en matkop (status 'gevoelig').

Net als al uit andere literatuurgegevens gebleken is, wordt ook op de website www.waarneming.nl melding gemaakt van het voorkomen van reeën in het gebied Groot Goor. Daarnaast zijn eekhoorn (tabel 2, AMvB artikel 75), mol (tabel 1, AMvB artikel 75), steenmarter (tabel 2, AMvB artikel 75) en watervleermuis (tabel 3, AMvB artikel 75) waargenomen.

Uit andere soortgroepen zijn op de website www.waarneming.nl geen bijzondere soorten vermeld voor het gebied Groot Goor.

Voor de Warande zijn ook enkele waarnemingen bekend van vogelsoorten die zijn opgenomen op de Rode Lijst van Nederland. Het betreft groene specht (status 'kwetsbaar'), matkop (status 'gevoelig'), patrijs (status 'kwetsbaar'), spotvogel (status 'gevoelig') en wielewaal (status 'kwetsbaar').

Waarnemingen van zoogdieren binnen het gebied Warande zijn beperkt. Op de website www.waarneming.nl staan slechts drie waarnemingen vermeld. Waargenomen zijn haas (tabel 1, AMvB artikel 75), rosse vleermuis (tabel 3, AMvB artikel 75) en wezel (tabel 1, AMvB artikel 75).

Uit andere soortgroepen zijn op de website www.waarneming.nl geen bijzondere soorten vermeld voor de Warande.

4.2 Veldbezoek

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 12 mei 2010 en is uitgevoerd door Hans Hovens van Faunaconsult, samen met Twan Gremmen van de gemeente Helmond. Tijdens het veldbezoek is de beschermde wilde flora en fauna binnen het plangebied en in de directe omgeving daarvan geïnventariseerd. Ook is gelet op het voorkomen van vaste nestplaatsen van vogels. Daarnaast is de waarschijnlijke aanwezigheid van beschermde soorten beoordeeld aan de hand van de aanwezige terreinkenmerken. Vogels werden tijdens het veldbezoek herkend aan de hand van zang en zichtwaarneming. Met betrekking tot zoogdieren werd speciaal gelet op pootafdrukken, krabsporen, wissels, uitwerpselen, haren, graafsporen, holen en potentieel geschikte verblijfplaatsen. Voor het voorkomen van amfibieën en vissen werden alle smalle watergangen, poelen en vijvers in en naast het onderzoeksgebied met behulp van een steeknet (met een breedte van 70 cm) bemonsterd. De daarbij gevangen vissen, amfibielarven en -adulten werden ter plaatse gedetermineerd en direct daarna vrijgelaten.

Tijdens het veldbezoek is een aantal beschermde soorten waargenomen. Het betreft allereerst een aantal vogelsoorten, te weten havik, houtduif, koolmees, pimpelmees, spreeuw, tijaftjaf, Turkse tortel, waterhoen, winterkoning, zanglijster, zwarte kraai en zwartkop. Daarnaast werd door een bewoner aan de Pastoor Wichmansstraat, wiens tuin grenst aan de Goorloop, verteld dat regelmatig een bosuil en ijsvogel in de tuin te zien zijn. Nesten van deze vogels zijn echter niet aangetroffen.

In de poel direct ten noorden van de spoorlijn, op de oostelijke oever van de Goorloop, is bij de inventarisatie met het schepnet een amfibieënlarve aangetroffen. Het betrof een larve van de gewone pad. In de andere wateren binnen de Goorloopzone zijn geen amfibieën gevonden. Wel vermeldt de bewoner aan de Pastoor Wichmansstraat dat in de grote natuurvijver in zijn tuin de alpenwatersalamander voorkomt. Tijdens het veldbezoek is deze echter niet waargenomen.

Afbeelding 16: Natuurvijver in de tuin aan de Pastoor Wichmansstraat in de Goorloopzone.

Afbeelding 17: Poel direct ten noorden van de spoorlijn, op de oostelijke oever van de Goorloop.

5 Interpretatie

Op basis van de gegevens uit het bronnenonderzoek, de waarnemingen tijdens het veldbezoek en de aanwezige terreinkenmerken is in dit hoofdstuk per soortgroep de mogelijke betekenis van het gebied voor beschermde flora en fauna vermeld.

5.1 Vaatplanten

Ondanks dat het veldbezoek heeft plaatsgevonden in een geschikt seizoen voor het waarnemen van planten, zijn geen beschermde plantensoorten waargenomen binnen de Goorloopzone. Langs de Goorloop zijn met name vegetaties aangetroffen met algemene soorten, zoals brandnetel, braam, dagkoekoeksbloem, fluitekruid, groot hoefblad, kruipende boterbloem en speenkruid.

Voor streng beschermde plantensoorten biedt het plangebied momenteel geen geschikte groeiplaatsen. Wel is het mogelijk dat enkele algemene beschermde plantensoorten voorkomen (tabel 1, AMvB artikel 75). Aan de rand van struwelen en houtkanten kan de brede wespenorchis voorkomen en vanuit (volks)tuinen kan mogelijk verwildering optreden van bijvoorbeeld grote kaardenbol en kleine maagdenpalm.

5.2 Zoogdieren

Daadwerkelijke zichtwaarnemingen van zoogdieren zijn tijdens het veldbezoek niet gedaan. De Goorloopzone biedt echter voor diverse algemeen voorkomende zoogdiersoorten een geschikt leef- en foerageergebied (zie tabel 1).

De voormalige garage op het terrein van de houthandel en de beukenrij langs de Goorloop tussen de Heeklaan en het spoor bevatten mogelijk vleermuisverblijven. De Goorloop zelf en de bomenrij vervullen mogelijk de functie van vaste vliegroute voor vleermuizen. Daarnaast biedt de duiker evenwijdig aan de Mierloseweg een geschikte verblijfplaats voor de watervleermuis. Deze soort is bekend uit de omgeving (Groot Goor), zodat het niet onwaarschijnlijk is dat de soort binnen de Goorloopzone voorkomt.

Tabel 1: Overzicht van de (mogelijk) in de Goorloopzone aanwezige beschermde zoogdiersoorten.

Soort	Gebieds-functie*	Beschermingsniveau**	
		FF	RL
Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>)	WL	1	-
Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	WL	1	-
Bunzing (<i>Mustela putorius</i>)	WL	1	-
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	WL	3	-

Soort	Gebieds- functie*	Beschermingsniveau**	
		FF	RL
Gewone grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)	ML	3	-
Haas (<i>Lepus europea</i>)	WL	1	-
Hermelijn (<i>Mustela erminea</i>)	WL	1	-
Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	WL	1	-
Konijn (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)	WL	1	-
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	WL	3	-
Mol (<i>Talpa europaea</i>)	WL	1	-
Ree (<i>Capreolus capreolus</i>)	WL	1	-
Rosse woelmuis (<i>Clethrionomys glareolus</i>)	ML	1	-
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	ML	3	-
Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	WL	1	-
Waterspitsmuis (<i>Neomys fodiens</i>)	ML	3	KW
Watervleermuis (<i>Myotis daubentonii</i>)	WL	3	-

* Gebiedsfunctie: ML = mogelijk leefgebied, WL = waarschijnlijk leefgebied.

** Beschermingsniveau:

FF = Flora- en faunawet; 1 = algemene soort, 2 = 'overige' soort, 3 = streng beschermde soort.

RL = Rode Lijst; KW = kwetsbaar.

In bovenstaande tabel is tevens de waterspitsmuis vermeld als mogelijk voorkomende soort binnen de Goorloopzone. Deze soort is streng beschermd (tabel 3, AMvB artikel 75) en tevens opgenomen op de Rode Lijst van Nederland met de status 'kwetsbaar'. Met name het gedeelte van de Goorloopzone tussen de Heeklaan en de spoorlijn is geschikt als leefgebied voor deze soort. De overige delen van het plangebied zijn naar verwachting te onbegroeid om als habitat voor de waterspitsmuis dienst te doen. Uit de gegevens van het Waterschap is gebleken dat de soort voorkomt in de nabijheid van de Goorloopzone, naar verwachting in het gebied Groot Goor ten zuiden van het plangebied.

5.3 Vogels

Tijdens het veldbezoek aan het plangebied is gelet op de aanwezigheid van vaste nesten van vogels. Dit zijn nesten die meerdere jaren worden gebruikt en derhalve jaar rond beschermd zijn. In de recent (6 april 2009) door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode voor de bouw- en ontwikkelsector is een lijst opgenomen van soorten met vaste nesten.

Daarbij zijn vijf categorieën vaste nesten aangegeven:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, daarbuiten in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (bijvoorbeeld roek, gierzwaluw, huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op (vrijwel) dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (bijvoorbeeld ooievaar, kerkuil, slechtvalk).
4. Nesten van vogels die jaar in, jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd, ransuil).
5. Nesten van vogels die vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar tevoren hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (bijvoorbeeld oeverzwaluw, kokmeeuw). Een omgevingscheck door een deskundige dient uit te wijzen of in de omgeving voldoende gelegenheid is om zelfstandig een nieuw nest te bouwen of te zoeken.

Welke soorten tot een van deze vijf categorieën behoren, is vastgelegd in een lijst met ongeveer tachtig soorten.

Bij het veldbezoek zijn vier soorten waargenomen die gerekend worden tot de hierboven beschreven categorie 5. Dit zijn de koolmees, pimpelmees, spreeuw en zwarte kraai. Doordat er voldoende grote (laan)bomen en achtertuinen met nestkastjes in de omgeving van de Goorloop aanwezig zijn, is er in de omgeving van het plangebied voldoende broedgebied voor deze soorten aanwezig. Het nest van de havik, dat aanwezig is in het bosje ten zuiden van de President Rooseveltlaan, valt onder categorie 4 en is derhalve jaarrond beschermd.

Het kleinschalig gebied tussen de Europaweg en de President Rooseveltlaan biedt verder geschikt broedbiotoop aan bosuil, ransuil en steenuil en aan roofvogels als buizerd en sperwer. Ook nesten van deze soorten zijn gedurende het gehele jaar beschermd. Tijdens de broedvogelkartering die in 2009 door de Provincie Noord-Brabant is uitgevoerd, is in dit gebied daadwerkelijk een nest van de bosuil aangetroffen.

Uit de literatuurgegevens blijkt verder dat binnen de grenzen van de Goorloopzone de huiszwaluw voorkomt. Deze soort broedt in het gebied tussen de Europaweg en de President Rooseveltlaan, in bebouwing aan de Hortsedijk. De huiszwaluw behoort tot categorie 5.

Broedgevallen van andere soorten met jaarrond beschermde nesten zijn binnen de Goorloopzone niet bekend uit de literatuur.

5.4 Amfibieën

Tijdens het veldbezoek is één amfibieënsoort waargenomen. Het ging hierbij om een larve van de gewone pad, die gevonden is in de poel ten noorden van het spoor, op de oostelijke oever van de Goorloop. In de overige watergangen en poelen binnen het plangebied zijn tijdens de bemonstering geen vangsten van amfibieën gedaan. De Goorloop zelf is, gezien de breedte van de beek, niet bemonsterd. Aangezien vis voorkomt in de beek, is deze niet zeer geschikt als voortplantingsbiotoop voor (bijzondere) amfibieënsoorten. Door de eigenaar van de tuin aan de Pastoor Wichmansstraat is verder melding gemaakt van het voorkomen van de alpenwatersalamander in de vijver in de tuin. Tabel 2 geeft een overzicht van de mogelijk binnen de Goorloopzone voorkomende amfibieënsoorten.

Tabel 2: Overzicht van de (mogelijk) in de Goorloop voorkomende beschermde amfibieënsoorten.

Soort	Gebieds- functie*	Beschermingsniveau**	
		FF	RL
Alpenwatersalamander (<i>Triturus alpestris</i>)	WL	2	-
Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)	WL	1	-
Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)	L	1	-
Middelste groene kikker (<i>Rana esculenta</i>)	WL	1	-

* Gebiedsfunctie: L = leefgebied, WL = waarschijnlijk leefgebied.

** Beschermingsniveau:

FF = Flora- en faunawet; 1 = algemene soort, 2 = 'overige' soort, 3 = streng beschermde soort.

RL = Rode Lijst.

In de omgeving van de Goorloopzone, namelijk in de Warande, komt volgens literatuurgegevens (Waterschap Aa en Maas) ook de kamsalamander voor, een streng beschermde soort (tabel 3, AMvB artikel 75). Het noordelijk deel van het plangebied bevat voor deze soort geschikt landhabitat, maar geschikte voortplantingswateren (in combinatie met geschikt landhabitat op korte afstand) ontbreken momenteel voor deze soort in de Goorloopzone.

5.5 Reptielen, vissen en ongewervelden

Soorten uit andere soortgroepen dan hiervoor reeds zijn beschreven, zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Gezien hun verspreiding en biotoopvoorkeuren zijn bijzondere en beschermde soorten uit andere soortgroepen ook niet te verwachten binnen de Goorloopzone. Dit vanwege het intensieve agrarische karakter van het gebied en het hiermee samenhangende gebrek aan geschikt leefgebied.

Uitzondering vormt de vissoort biermpje, die is opgenomen in tabel 2 AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet. Deze soort komt voor in enkele sloten binnen het gebied Groot Goor.

Deze soort komt in beken op de hogere zandgronden algemeen voor en ook de langzaam stromende Goorloop vormt geschikt habitat voor deze soort. In 2005-2006 is de soort stroomafwaarts van de Goorloopzone in de beek aangetroffen bij inventarisaties van de Provincie Noord-Brabant en van het Waterschap Aa en Maas. Het is dan ook aannemelijk dat het biermpje ook binnen het plangebied in de beek voorkomt.

6 Effecten en kansen

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de effecten van de voorgenomen ingrepen in het plangebied op de (mogelijk) voorkomende beschermde soorten. Ook wordt aandacht besteed aan de gevolgen van de plannen voor de beschermde gebieden. De voorgenomen herinrichting biedt voor diverse soorten echter ook kansen om het leefgebied te verbeteren, of nieuw leefgebied te creëren. Deze kansen worden tevens in dit hoofdstuk aangeduid.

6.1 Beschermde soorten

Allereerst wordt aandacht besteed aan de effecten die kunnen optreden op beschermde soorten binnen de Goorloopzone en de kansen die voor deze soorten aanwezig zijn.

6.1.1 Vaatplanten

Effecten

Momenteel zijn binnen de Goorloopzone slechts enkele algemeen voorkomende beschermde plantensoorten te verwachten, zoals brede wespenorchis, grote kaardenbol en kleine maagdenpalm. De beide laatste soorten kunnen voorkomen in (volks)tuinen en van daar uit verwilderen (verwilderde tuinplanten zijn niet beschermd). Diverse geplande ingrepen binnen de Goorloopzone kunnen leiden tot het verloren gaan van groeiplaatsen van beschermde soorten. Op verschillende plaatsen zal verlaging van het maaiveld plaatsvinden, om waterberging mogelijk te maken en moerassige vegetatie tot ontwikkeling te laten komen. Ook de geplande nieuwbouw kan ertoe leiden dat natuurlijke vegetaties (bijvoorbeeld houtkanten) verwijderd moeten worden. Verflauwing van de oevers van de Goorloop vereist ten slotte dat de bestaande oevervegetatie wordt verwijderd. Bij al deze ingrepen is het mogelijk dat beschermde plantensoorten worden ontworteld. Daarbij moet worden opgemerkt dat slechts kleine delen van de Goorloopzone geschikt zijn als groeiplaats voor algemeen beschermde plantensoorten; streng beschermde soorten worden hier niet verwacht.

Kansen

Ontwikkeling van natuur, en dus van natuurlijke vegetaties, vormt één van de speerpunten van het inrichtingsplan voor de Goorloopzone. Door verlaging van het maaiveld op diverse plekken kunnen moerassige vegetaties ontstaan met een grotere soortenrijkdom dan momenteel aanwezig is langs de Goorloop. Verlaging van het maaiveld betekent niet alleen vernatting van de gronden, maar ook dat de veelal voedselrijke toplaag wordt verwijderd. Op armere bodems is de soortenrijkdom doorgaans hoger dan op voedselrijke gronden, waarbij ook minder algemene soorten een kans krijgen. Belangrijk is wel dat na inrichting voldoende aandacht besteed wordt aan beheer. Graslanden en moerassige vegetaties kunnen snel verruigen of dichtgroeien met struweel en bosopslag wanneer zij niet tijdig gemaaid worden.

Het is aan te raden om voor de graslanden binnen de Goorloopzone ecologisch maaibeheer toe te passen, eventueel aangevuld met (daar waar dat kan) begrazingsbeheer. Ecologisch maaibeheer is als het ware een vervanging van begrazingsbeheer, waarbij door verschil in maaifrequentie een structuurrijke vegetatie wordt ontwikkeld. Delen van de graslanden worden intensief gemaaid, andere delen worden af en toe overgeslagen. In het veld moet degene die maait rekening houden met de vegetatieontwikkeling, de soortensamenstelling, de bloei- en zaadzetperiodes en de aantrekkelijkheid van het gebied voor recreanten. Maaisel kan het beste worden afgevoerd, zodat verdere vershraling van de graslanden optreedt.

6.1.2 Zoogdieren

Effecten

De Goorloopzone biedt voor diverse algemeen voorkomende zoogdiersoorten een geschikt leefgebied. Tevens worden enkele strenger beschermde zoogdiersoorten binnen het gebied verwacht, zoals een aantal vleermuissoorten en mogelijk ook de waterspitsmuis. Tijdens de werkzaamheden, waarbij vegetatie verwijderd wordt en de oevers van de Goorloop vergraven worden, kunnen voor al deze soorten leefgebieden en verblijfplaatsen verloren gaan. De bouw van de woningen en de aanleg van de Stadsring zorgen zelfs voor het permanent verloren gaan van delen van leefgebieden.

Ook de sloop van bebouwing (bijvoorbeeld bedrijfspanden aan de Houtsdonk of delen van de houthandel Raaijmakers) en het verwijderen van de duiker parallel aan de Mierloseweg kunnen leiden tot negatieve effecten. Deze elementen kunnen namelijk een verblijfplaats vormen van vleermuizen.

Binnen de Goorloopzone vindt verder nieuwbouw plaats. Bebouwing kan in beginsel leiden tot negatieve effecten op (nacht)dieren. Gezien de ligging van het gebied in de bebouwde kom, zullen de aanwezige dieren echter reeds gewend zijn aan enige lichtuitstraling. Daarnaast wordt de nieuwbouw (en bestaande bebouwing) ingepast in het landschap middels enige afschermende, opgaande begroeiing.

Kansen

Het voorgenomen inrichtingsplan, met een natuurlijker vegetatie ook binnen de kom van Helmond, levert voor de voorkomende zoogdiersoorten een meer geschikt leefgebied op. Door de grotere structuurvariatie door aanplant van houtkanten en struwelen neemt het aantal schuilplaatsen toe. Het aanbrengen van deze opgaande structuren tot op de (verflauwde) oever van de Goorloop, verbetert het gebied als leefgebied voor de waterspitsmuis en als foerageergebied voor vleermuizen.

Een belangrijke kans die bij het inrichtingsplan voor de Goorloopzone dient te worden opgepakt, is het ontsnipperen van de bestaande infrastructuur voor kleine zoogdieren. In de huidige situatie zijn de wegen slechts passeerbaar via het wegdek, de duikers onder de wegen en de spoorlijn door bevatten geen voorzieningen voor dieren om de infrastructuur veilig te passeren (zie afbeelding 18 op de volgende pagina).

Ontsnippering van het gebied is een voorwaarde voor het goed functioneren van de Goorloop als ecologische verbindingszone. Afscherming van de nieuwe Stadsring voor overstekende fauna is naar verwachting niet noodzakelijk, daar de verwachting is dat migratieroutes van dieren zich met name in noord-zuidrichting bevinden.

Afbeelding 18: Duiker onder de spoorlijn: er is geen mogelijkheid voor oeverdieren om de spoorlijn op een veilige manier te kruisen.

De woonwijken aan de oostzijde van de Stadsring zijn voor de meeste dieren immers nauwelijks aantrekkelijk. Enige geleiding door het aanbrengen van opgaande begroeiing

langs de Stadsring is wel een mogelijkheid om te voorkomen dat dieren bijvoorbeeld tijdens het foerageren op de weg terecht komen en worden overreden.

6.1.3 Vogels

Effecten

Binnen de Goorloopzone zijn met name algemeen voorkomende vogelsoorten aanwezig. Echter ook enkele soorten met (potentieel) jaarrond beschermde nestsoorten komen in het gebied voor. Dit betreft de bosuil, havik, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, spreeuw en zwarte kraai. Het is daarnaast mogelijk dat ook buizerd, ransuil, sperwer en steenuil voorkomen binnen de Goorloopzone.

Voor algemeen voorkomende vogelsoorten zullen de voorgenomen ingrepen nauwelijks leiden tot negatieve effecten. Voorwaarde is daarbij wel dat het verwijderen van vegetatie niet plaatsvindt tijdens het broedseizoen, zodat wordt voorkomen dat broedende vogels worden verstoord en broedsels verloren gaan. Voor de koolmees, pimpelmees, spreeuw en zwarte kraai bevat de omgeving van de Goorloopzone voldoende vervangend broedbiotoop, zodat deze soorten zich gemakkelijk in de nabijheid kunnen vestigen in het geval dat bij de werkzaamheden broedplekken verloren gaan. De bebouwing aan de Hortsedijk, waar de huiszwaluwen broeden, blijft binnen het inrichtingsplan behouden, zodat deze soort geen hinder ondervindt van de voorgenomen ingrepen.

Uilen en roofvogels zijn echter gevoeliger voor het verloren gaan van de broedplaats. Zij zijn in veel mindere mate in staat om een nieuw nest te bouwen en maken veelal gebruik van verlaten nesten van andere soorten (bijvoorbeeld kraaiennesten). Wanneer voor deze soorten een broedplaats verloren gaat, bestaat de kans dat zij uit het gebied wegtrekken. Het bosje ten zuiden van de President Rooseveltlaan, waarin naar verwachting een nest van de havik aanwezig is, zal bij de werkzaamheden niet worden aangetast, zodat de nestplaatsen van de havik en eventuele andere soorten hier behouden blijven.

Kansen

Met name struweelvogels zullen van de voorgenomen ingrepen profiteren, daar de kleinschaligheid van het landschap binnen de Goorloopzone zal toenemen door de aanleg van houtkanten en struwelen. Ook zal de rijkdom aan voedsel binnen het gebied naar verwachting toenemen: de vochtige, bloemrijkere en structuurrijkere graslanden die ontstaan, zijn erg aantrekkelijk voor insecten en kleine zoogdieren. Tijdens de herinrichting van de Goorloop kan verder aandacht besteed worden aan het creëren van nestgelegenheid voor enkele meer bijzondere vogelsoorten. Gedacht kan worden aan het aanleggen van een steile oever op plekken langs de Goorloop. Steile oevers bieden broedgelegenheid aan de ijsvogel, die in de omgeving voorkomt. Het noordelijk deel van de Goorloopzone is na herinrichting zeer geschikt als leefgebied voor de steenuil. In het gebied tussen de Europalaan en de President Rooseveltlaan kunnen enkele steenuilenkasten geplaatst worden om de kans op vestiging van deze soort te vergroten (zie afbeelding 19).

Afbeelding 19: Steenuilenkast in het Noorderbos bij Tilburg (bron: KNNV, A. Kolen).

6.1.4 Amfibieën

Effecten

De Goorloopzone vormt momenteel geen zeer geschikt leefgebied voor amfibieën. Het landhabitat is op sommige plekken, zoals direct ten noorden van de spoorlijn en tussen de Europaweg en de President Rooseveltlaan, wel geschikt voor amfibieën, maar voortplantingswateren ontbreken veelal of verkeren in slechte staat van onderhoud. Toch zijn enkele algemeen voorkomende amfibieën te verwachten en is tijdens het veldbezoek de gewone pad waargenomen. Ook komt mogelijk de alpenwatersalamander voor.

Naar verwachting zullen de geplande werkzaamheden slechts beperkt effect hebben op amfibieënsoorten. De bestaande poelen blijven gehandhaafd. Wel kan het verwijderen van vegetatie en het afgraven van de top laag leiden tot negatieve effecten op amfibieën. Dit is met name het geval wanneer deze werkzaamheden worden uitgevoerd tijdens de winterrust, wanneer de soorten weinig mobiel zijn.

Kansen

De poelen die momenteel aanwezig zijn in de Goorloopzone dienen tijdens de inrichtingswerkzaamheden geschoond te worden. Kleine poelen kunnen daarbij enigszins worden vergroot. Op deze wijze blijven de bestaande voortplantingswateren voor amfibieën gehandhaafd en wordt de kwaliteit verhoogd. De voorgestelde kleinschalige inrichting van het beekdal zorgt verder voor een optimalisatie van het landhabitat van amfibieën.

Om de Goorloopzone te ontwikkelen tot een goed functionerende ecologische verbindingszone voor amfibieën is het daarnaast noodzakelijk dat enkele nieuwe poelen worden aangelegd. Deze ontbreken momenteel in de landschapsvisie voor het gebied. De nieuwe poelen dienen gedurende het gehele jaar water te bevatten en slechts sporadisch, bij zeer droge zomers, droog te vallen. Belangrijk is daarbij, dat de poelen niet in contact komen met het water uit de Goorloop, zodat zich geen vissen kunnen vestigen binnen de poelen. Enige oever- en watervegetatie bij de poelen is wenselijk, onder andere voor het afzetten van de eieren (waterplanten) en het vinden van beschutting (oevervegetatie). De Goorloopzone kan op deze wijze, met een aaneengesloten netwerk van poelen, ook geschikt gemaakt worden voor de EVZ-doelsoorten heikikker en kamsalamander.

Tenslotte is het net als voor kleine zoogdieren ook voor amfibieën van belang dat de bestaande infrastructuur binnen de Goorloopzone wordt ontsnipperd. Daarbij kan gedacht worden aan het aanbrengen van voorzieningen aan bestaande duikers (bijvoorbeeld loopplanken; zie afbeelding 20 op de volgende pagina). Wanneer dit niet mogelijk is, kunnen ook amfibieëntunnels worden aangebracht; deze genieten echter niet de voorkeur.

Afbeelding 20: Faunapassage bij de verkeersring Valleikanaal in Amersfoort (bron: Adviesbureau RIET's).

6.1.5 Reptielen, vissen en overige soorten

Effecten

De enige overige beschermde soort die momenteel binnen de Goorloopzone voorkomt, is het biermpje. Werkzaamheden aan de Goorloop, zoals het vergraven van de oevers en het verleggen van een deel van de loop van de beek, kunnen leiden tot negatieve effecten op deze soort. Afdammen, dempen en leegpompen van de Goorloop kunnen leiden tot het doden van biermpjes. Ook bij het vergraven van de oevers kunnen biermpjes gedood worden, daar deze zich veelal ophouden in de beekbodem en zo gemakkelijk over het hoofd gezien kunnen worden.

Kansen

Voor het biermpje vormt de Goorloop nu reeds een geschikt leefgebied. De voorgenomen ingrepen zullen hier (met uitzondering van de werkzaamheden zelf) geen verandering in brengen.

De geplande natuurontwikkeling in de vorm van bloemrijke graslanden, oevervegetaties en moerassige vegetaties maken de Goorloopzone aantrekkelijker voor insecten, waaronder libellen en dagvlinders. Voor deze soorten ontstaan meer geschikte habitats, zodat zij zich binnen de Goorloopzone kunnen vestigen en via de Goorloopzone kunnen migreren tussen de natuurgebieden ten noorden en zuiden van de Goorloopzone.

Voor reptielen biedt de Goorloopzone momenteel geen geschikt leefgebied. Ook na herinrichting is het gebied niet zeer geschikt voor reptielen. Aangezien reptielen evenmin voorkomen in het Groot Goor en de Warande en er derhalve geen reptielen zijn aangewezen als doelsoort voor de ecologische verbingszone, is dit ook niet de ambitie.

6.2 Beschermde gebieden

Allereerst bevinden zich twee Natura2000-gebieden in de omgeving van de Goorloopzone. Het meest nabij gelegen Natura2000-gebied, de Strabrechtse Heide & Beuven, bevindt zich op circa 5 km ten zuiden van de Goorloopzone. Op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 dient voor Natura2000-gebieden nagegaan te worden of voorgenomen activiteiten buiten deze gebieden kunnen leiden tot negatieve effecten op de natuurwaarden binnen de Natura2000-gebieden.

Gezien de aanzienlijke afstand tussen de Goorloopzone en de Strabrechtse Heide & Beuven is de kans op externe effecten nihil. Bij externe effecten kan bijvoorbeeld worden gedacht aan geluidbelasting, depositie van vervuilende, vermestende of verzurende stoffen, aantasting van de waterhuishouding of verstoring door toename van recreatief gebruik.

Op grond van de afstand en de ligging van het Eindhovens Kanaal en de A67 tussen de Goorloopzone en het Natura2000-gebied kan geluidbelasting en aantasting van de waterhuishouding worden uitgesloten. Ook depositie van vervuilende, vermestende of verzurende stoffen zal niet optreden, daar binnen de Goorloopzone geen activiteiten zijn gepland die dergelijke depositie veroorzaken (bijvoorbeeld intensieve veehouderij). Tenslotte zou de geringe nieuwbouw binnen de Goorloopzone kunnen leiden tot een toename in het aantal recreanten dat een bezoek brengt aan de Strabrechtse Heide & Beuven. Dit is echter niet waarschijnlijk. De geplande nieuwbouw is zeer kleinschalig en voor de bewoners van de wijken wordt juist het eigen platteland beter ontsloten voor recreatief gebruik. Het is dan ook aannemelijk dat de nieuwe én bestaande inwoners van de wijken rondom de Goorloopzone juist binnen dit gebied en de aangrenzende natuurgebieden zullen recreëren dan dat zij regelmatig een bezoek zullen brengen aan de Strabrechtse Heide & Beuven.

Het Natura2000-gebied Deurnsche Peel bevindt zich op aanzienlijk grotere afstand van de Goorloopzone dan het gebied Strabrechtse Heide & Beuven. Dit gebied bevindt zich ten oosten van Deurne, op ongeveer 15 kilometer afstand van de Goorloopzone. Het is daarmee uitgesloten dat de voorgenomen ingrepen negatieve effecten zullen hebben op de Deurnsche Peel.

Daarnaast is de Goorloopzone voor een deel aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur. Het betreft daarbij een strook van gemiddeld 50 meter langs de Goorloop, die dienst doet als ecologische verbindingszone. Verder zijn ook enkele percelen tussen de Europaweg en de President Rooseveltlaan aangewezen als EHS. De aangrenzende natuurgebieden Groot Goor en Warande hebben eveneens de status EHS. Eén van de belangrijkste doelstellingen van de herinrichting van de Goorloopzone betreft het realiseren van de ecologische verbindingszone. Het aanwezige groen wordt versterkt, waarbij zoveel mogelijk het karakteristieke beekdallandschap wordt hersteld. De Goorloop krijgt een natuurlijker profiel en wordt ontkluisd. Ook kunnen maatregelen getroffen worden om het gebied te ontsnipperen en geschikter te maken als leef- en migratiegebied voor diverse diersoorten. Andere functies en activiteiten worden hiermee gecombineerd, waarbij ervoor zorg gedragen wordt dat deze geen afbreuk doen aan de functionaliteit van de verbindingszone.

Zo wordt bijvoorbeeld lichtuitstraling van de nieuwbouw en de Stadsring, maar ook van de bestaande bebouwing en wegen, richting het beekdal zoveel mogelijk voorkomen door inpassing van de bebouwing in het landschap met opgaande, afscherpende begroeiing, zie de inrichtingsvisie van DS Landschapsarchitecten (paragraaf 2.3). Op deze wijze vindt derhalve een versterking van de EHS plaats en is geen sprake van aantasting, verloren gaan of versnippering van de EHS. Alleen tijdens de aanlegfase kan er kortstondig sprake zijn van negatieve effecten op de EHS, daar op veel plekken de bestaande vegetatie verwijderd moet worden (verlagen maaiveld, omleggen Goorloop) en de oevers van de Goorloop verflauwd worden. Ook de bodemopbouw zal op plekken verstoord worden, daar verlaging van het maaiveld plaatsvindt. Deze werkzaamheden zijn echter noodzakelijk om de juiste abiotische uitgangspunten te scheppen voor de gewenste natuurontwikkeling. De aangrenzende EHS-gebieden Groot Goor en Warande kunnen eveneens profiteren van de herinrichting van de Goorloopzone. Door de natuurlijke inrichting van het beekdal wordt uitwisseling tussen populaties in deze beide gebieden mogelijk. Tevens zorgt afkoppeling van hemelwater, berging in de Goorloopzone en robuuster groen in dit beekdal voor een natuurlijker grondwaterregime in het Groot Goor en de Warande. Het is tenslotte niet de verwachting dat de herinrichting van de Goorloopzone, waarbij recreatieve structuren worden aangelegd tussen de Warande en het Groot Goor zullen leiden tot meer recreanten binnen deze gebieden (wat kan leiden tot verstoring). De beide gebieden vormen ook nu reeds het uitloophet gebied van Helmond, waarbij veel mensen met de auto naar de gebieden toekomen. Voor recreanten zal het na de herinrichting eenvoudiger zijn de gebieden te bereiken met de fiets of te voet, wat juist kan leiden tot meer rust in de gebieden (minder gemotoriseerd verkeer).

7 Conclusies

In het voorliggende hoofdstuk worden de conclusies getrokken ten aanzien van negatieve effecten op beschermde soorten en gebieden.

7.1 Beschermde soorten

Op basis van de locatiegegevens die verkregen zijn met het uitgevoerde bronnenonderzoek en de flora- en faunainventarisatie in het veld, kan worden gesteld dat de voorgenomen ingrepen in het plangebied nadelige effecten kunnen hebben voor enkele beschermde soorten. Het betreft daarbij vrijwel uitsluitend negatieve effecten tijdens de uitvoering van de werkzaamheden; uiteindelijk zal de herinrichting van de Goorloopzone voor alle voorkomende soorten een positief effect hebben.

Diverse algemeen beschermde planten- en diersoorten (tabel 1, AMvB artikel 75) kunnen tijdens de werkzaamheden negatieve effecten ondervinden van het verwijderen van vegetatie, het vergraven van de oevers van de Goorloop, het graven van poelen en retentiebekkens en het realiseren van infrastructuur en bebouwing. Door al deze ingrepen kan tijdelijk of permanent leefgebied van deze soorten verloren gaan. Daarnaast zijn binnen het plangebied (mogelijk) enkele strenger beschermde diersoorten aanwezig, die eveneens negatieve effecten kunnen ondervinden tijdens de werkzaamheden.

Allereerst komt binnen de Goorloopzone mogelijk de waterspitsmuis voor. Deze soort leeft op de oevers van beken en is binnen de Goorloopzone te verwachten in de oeverbegroeiing tussen de Heeklaan en de spoorlijn. Verflauwing van de oevertaluds en verwijdering van de vegetatie kan hier leiden tot negatieve effecten op de waterspitsmuis (tijdelijk verlies van leefgebied, doden van individuen tijdens de werkzaamheden).

De duiker aan de Mierloseweg, de oude garage op het terrein van de houthandel Raaijmakers en de beukenrij langs de Goorloop tussen de Heeklaan en de spoorlijn bevatten mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen. De beukenrij kan daarnaast dienst doen als vaste vliegroute voor vleermuizen. Sloop van de bebouwing en/of kap van de bomen zal dan ook kunnen leiden tot negatieve effecten op vleermuizen.

Verder vormt de particuliere vijver aan de Pastoor Wichmansstraat voortplantingsbiotoop voor de alpenwatersalamander. Schonen van de vijver kan negatieve effecten hebben op deze soort, wanneer geen rekening gehouden wordt met het voortplantingsseizoen van de alpenwatersalamander.

Daarnaast komt naar verwachting het bermpje voor in de Goorloop binnen het plangebied. Deze soort is in ieder geval bekend uit de Goorloop ten zuiden van Helmond. De werkzaamheden aan de beek kunnen leiden tot het doden van bermpjes, aangezien de soort voornamelijk leeft in de beekbodem en gemakkelijk over het hoofd gezien kan worden.

Tenslotte dient bij de werkzaamheden rekening gehouden te worden met het voorkomen van broedvogels.

Vooralsnog lijken de werkzaamheden niet te leiden tot het verloren gaan van vaste nestplaatsen van vogels, daar bij het bosje aan de President Rooseveltlaan (nesten havik en mogelijk andere roofvogels of uilen) en de bebouwing waarin huiszwaluwen nestelen, geen werkzaamheden zullen worden verricht. Vogels zijn echter te allen tijde streng beschermd tijdens het broeden. Het verwijderen van vegetatie of het veroorzaken van lawaai in de directe nabijheid van het nest kan leiden tot verstoring van broedende vogels, waardoor zij hun nest in de steek kunnen laten en de eieren niet uitkomen.

7.2 Beschermde gebieden

De Goorloop en enkele percelen in het noordelijk deel van de Goorloopzone zijn aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur. Op deze beschermde gebieden zullen slechts tijdelijk effecten optreden. Bij de uitvoering van de werkzaamheden wordt bestaande vegetatie verwijderd en vindt enige aantasting plaats van het bodem-/oeverprofiel. Doel van de herinrichting is echter het verwezenlijken van de functie van de Goorloopzone als ecologische verbindingszone, zodat de herinrichting uiteindelijk zal leiden tot een positief effect op de Ecologische Hoofdstructuur. De voorgenomen werkzaamheden binnen de EHS kunnen als het ware gezien worden als verwezenlijking van die EHS.

Effecten op Natura2000-gebieden, die op enige afstand van de Goorloopzone gelegen zijn, zullen niet optreden als gevolg van de voorgenomen herinrichting van de Goorloopzone.

8 Aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden aanbevelingen gedaan ter voorkoming of beperking van nadelige effecten op beschermde soorten en - ingeval deze niet geheel zijn uit te sluiten - voor de aanvraag van een ontheffing. Tevens wordt ingegaan op de noodzaak aanvullend onderzoek te verrichten. Daarna zal worden ingegaan op de mogelijkheden om te werken volgens bestaande, goedgekeurde gedragscodes en werkprotocollen om negatieve effecten op beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Tenslotte worden aanbevelingen gedaan ten aanzien van de inrichting van de Goorloopzone om deze verder te optimaliseren als ecologische verbindingzone.

8.1 Algemeen

De ingrepen in het plangebied zijn aan te merken als activiteiten in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Voor deze activiteiten heeft voor algemene soorten (tabel 1 AMvB) geen ontheffing te worden aangevraagd. Voor 'overige' soorten (tabel 2 AMvB artikel 75) en alle vogelsoorten geldt dat vrijstelling voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet wordt verleend, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode. Gezien de realisatie van de herinrichting van de Goorloopzone deels geclassificeerd kan worden als bouw- en ontwikkelwerkzaamheden en deels als waterhuishoudkundige werkzaamheden, zou gebruik gemaakt kunnen worden van de Gedragscode voor de Bouw- en ontwikkelsector (goedgekeurd in 2009) en/of van de Gedragscode van de Unie van Waterschappen (goedgekeurd in 2006). Voor streng beschermde soorten (tabel 3 AMvB) geldt dat bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing noodzakelijk is wanneer artikel 8 t/m 12 dreigen te worden geschonden.

8.2 Ontheffingen en aanvullend onderzoek

Voor de algemene beschermde soorten die (mogelijk) in het plangebied voorkomen, hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden. Aanvullend onderzoek is voor deze soorten evenmin noodzakelijk.

Binnen het plangebied zijn twee streng beschermde soorten dan wel soortgroepen (tabel 3, AMvB artikel 75) te verwachten: waterspitsmuis en vleermuizen. Bij negatieve effecten op deze soort/soortgroep is een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Waterspitsmuizen zijn niet eenvoudig waar te nemen. Bij gangbare inventarisatiemethoden (lifetraps) worden ze vaak niet gevangen, terwijl de soort toch voorkomt. Uit gegevens van Waterschap Aa en Maas uit 1998 en 2002 blijkt de soort inderdaad in de nabijheid van de Goorloop voor te komen. Binnen de Goorloopzone is geschikt habitat voor de soort aanwezig. Aanbevolen wordt dan ook om voor de waterspitsmuis een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen.

Maatregelen die genomen kunnen worden om effecten op de waterspitsmuis zoveel mogelijk te voorkomen, worden in de volgende paragraaf besproken. Tevens kan bij de ontheffingaanvraag worden opgenomen dat de voorgenomen ingrepen uiteindelijk bedoeld zijn om het leefgebied van de waterspitsmuis te verbeteren en uit te breiden, waarbij een doorgaand leefgebied zal ontstaan vanuit het Groot Goor naar de Warande (ecologische verbindingszone).

Binnen de Goorloopzone zijn mogelijk vaste verblijfplaatsen aanwezig van vleermuizen, te weten de beuken langs de Goorloop tussen de Heeklaan en de spoorlijn, de oude garage op het terrein van houthandel Raaijmakers en de duiker evenwijdig aan de Mierloseweg. Wanneer (één van) deze elementen verwijderd worden, dient aanvullend onderzoek plaats te vinden om vast te stellen of het daadwerkelijk gaat om vaste verblijfplaatsen. Onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen en vaste vliegroutes kan gecombineerd plaatsvinden in de periode juni-juli. Daarbij zijn minimaal 2 bezoeken van enkele uren aan het plangebied noodzakelijk. Het voorkomen van winterverblijfplaatsen kan worden onderzocht in de periode december-februari; één bezoek is daarbij voldoende, daar de vleermuizen in winterrust verkeren en zich derhalve gedurende lange tijd op één plek bevinden.

De bescherming van vleermuizen is zeer streng, daar zij zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Indien daadwerkelijk vleermuizen aangetroffen worden in het plangebied, dan bestaan er twee mogelijkheden. Ten aanzien van vleermuizen geldt dat bij ingrepen die te classificeren zijn als ruimtelijke ingrepen (bijvoorbeeld nieuwbouw of wegaanleg), geen ontheffing kan worden verleend voor negatieve effecten. Bij een ontheffingaanvraag moet dan ook worden aangetoond dat negatieve effecten geheel worden voorkomen dan wel worden weggenomen (bijvoorbeeld door het bieden van alternatieve verblijfplaatsen en werken buiten de kwetsbare perioden). Op de ontheffingaanvraag volgt in dat geval een positieve afwijzing, waarna de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Daarnaast kan voor negatieve effecten op vleermuizen wel een ontheffing worden verleend, wanneer deze ontstaan op grond van een wettelijk belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. Eén van deze wettelijke belangen is de bescherming van flora en fauna. Realisatie van de EHS zou derhalve geclassificeerd kunnen worden als wettelijk belang in het kader van de Habitatrichtlijn, zodat in dat geval ontheffing kan worden verleend voor onvermijdelijk negatieve effecten op vleermuizen.

Naast de streng beschermde soorten komen binnen de Goorloopzone (naar verwachting) een aantal 'overige' soorten voor, opgenomen in tabel 2, AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet. Het betreft daarbij allereerst een aantal vogelsoorten. Momenteel is de verwachting dat vaste nestplaatsen van vogels niet zullen worden verstoord of vernietigd, daar het bosje ten zuiden van de President Rooseveltlaan gehandhaafd zal blijven. Ten aanzien van broedvogelsoorten dienen echter voorzorgsmaatregelen in acht genomen te worden, daar ontheffing voor het verstoren van broedende vogels niet wordt verleend. Op deze voorzorgsmaatregelen wordt in de volgende paragraaf nader ingegaan.

Tenslotte komen binnen de Goorloopzone hoogstwaarschijnlijk de alpenwatersalamander en het bermpje voor. Voor beide soorten geldt dat werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling die negatieve effecten kunnen hebben op deze soorten, mogen worden uitgevoerd, wanneer daarbij gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. In dat geval is de aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk. In de volgende paragraaf wordt nader ingegaan op de mogelijk toe te passen gedragscodes.

Belangrijk in het kader van de herinrichting van de Goorloopzone is het feit dat de werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd zullen worden en meerdere jaren in beslag zullen nemen. Dat betekent dat gedurende de gehele uitvoeringsperiode rekening gehouden moet worden met beschermde soorten. Ontheffingen van de Flora- en faunawet zijn slechts maximaal 5 jaar geldig, zodat deze op het juiste moment dienen te worden aangevraagd en indien nodig tijdig moeten worden verlengd.

Wanneer binnen het plangebied de situatie zodanig wijzigt dat vestiging van beschermde soorten mogelijk gemaakt wordt, moet deze vestiging zoveel mogelijk worden voorkomen, wanneer nog werkzaamheden ter plekke plaats moeten vinden. Gedacht kan daarbij worden aan het plaatsen van rasters om amfibieën en kleine zoogdieren te weren of het afdekken van zandhopen om vestiging van holen- en oeverbroeders te voorkomen. Na verwijdering van vegetatie dient te worden voorkomen dat opnieuw ruigten ontstaan die aantrekkelijk zijn voor diverse planten- en diersoorten. Indien hieraan geen aandacht besteed wordt, is het mogelijk dat door vestiging van beschermde soorten het werk stilgelegd moet worden om mitigerende maatregelen te nemen en een nieuwe ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen.

Om knelpunten ten aanzien van de Flora- en faunawet tijdens de uitvoering van de gefaseerde werkzaamheden te voorkomen, is het wellicht raadzaam om vooraf aan de start van de uitvoering in overleg te treden met het bevoegd gezag. Hierbij kan een ecologisch werkprotocol voor de uit te voeren werkzaamheden worden opgesteld en vastgesteld, dat gehanteerd kan worden om knelpunten zoveel mogelijk uit te sluiten en wordt voorkomen dat nog tijdens de werkzaamheden nieuwe ontheffingen moeten worden aangevraagd.

8.3 Gedragscodes en werkprotocol

Voor drie soorten, dan wel soortgroepen kan gewerkt worden volgens een vastgestelde gedragscode, zodat aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk is. Tevens wordt ingegaan op de maatregelen die genomen kunnen worden om negatieve effecten op de waterspitsmuis zoveel mogelijk te voorkomen.

Om te garanderen dat de beschreven maatregelen tijdens de uitvoering daadwerkelijk in acht genomen worden, dienen zij in het uiteindelijke bestek opgenomen te worden. Dit is tevens een eis van het Ministerie van LNV wanneer een bestaande, goedgekeurde gedragscode wordt toegepast door derden.

8.3.1 Gedragcodes

Voor de soorten uit tabel 2, AMvB artikel 75 die in het plangebied voorkomen dan wel verwacht worden, kan gewerkt worden volgens de gedragscode voor de bouw- en ontwikkelsector (voor zover het bouw- en aanlegwerkzaamheden betreft) of volgens de gedragscode van de Unie van Waterschappen (voor zover het waterhuishoudkundige ingrepen betreft). Concreet gaat het om broedvogels, amfibieën (alpenwatersalamander) en het biermpje.

Ten aanzien van broedende vogels geven beide gedragscodes dezelfde richtlijnen. Voor zover de maatregelen nadelig kunnen zijn voor vogels (kap van bomen, verwijderen van vegetatie en sloop van bebouwing), dienen deze te worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (globaal vanaf maart tot en met juli). Wanneer dit niet mogelijk blijkt, dient door middel van een inventarisatie vastgesteld te worden dat binnen het plangebied geen broedgevallen aanwezig zijn. Indien broedgevallen aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden geen doorgang vinden totdat de kuikens het nest hebben verlaten, daar een ontheffing voor het verstoren van broedende vogels niet wordt verleend.

Voor het biermpje en amfibieën kan gekozen worden voor een combinatie van de voorschriften van beide gedragscodes. Op deze wijze worden negatieve effecten zoveel mogelijk voorkomen.

Werkzaamheden aan de oevers van de Goorloop worden uitgevoerd buiten de winterrustperiode en buiten de voortplantingsperiode van het biermpje. Dat betekent dat de werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden in de periode medio juli tot en met oktober/november (watertemperatuur > 10°C). De oeververflauwing vindt daarbij gefaseerd plaats, zodat steeds minimaal 25% van de oevers ongemoeid blijft. Voordat de werkzaamheden beginnen, wordt het gedeelte van de beek waar gewerkt zal worden, afgevisd. De gevangen biermpjes worden verplaatst naar een beekgedeelte dat op dat moment niet wordt vergraven of, bij korte duur van de werkzaamheden, opgevangen en na de werkzaamheden weer ter plekke uitgezet. Het oevermateriaal dat opgebaggerd wordt, wordt op de oever gecontroleerd op het voorkomen van biermpjes (en andere dieren, zoals amfibieën). Deze worden eveneens uitgezet in een ander deel van de beek of tijdelijk opgevangen.

Verschillende geplande werkzaamheden kunnen leiden tot negatieve effecten op amfibieën, zodat hierbij specifieke maatregelen in acht genomen moeten worden. Het betreft allereerst het verwijderen van vegetatie (bosjes en struwelen) en het verwijderen van de bovengrond. Bij deze werkzaamheden moet rekening gehouden worden met de winterrustperiode van amfibieën. Dat betekent dat de werkzaamheden niet uitgevoerd dienen te worden in de periode november tot medio maart. Wanneer amfibieën tijdens de werkzaamheden worden aangetroffen, dan worden deze verplaatst naar een nabijgelegen geschikte locatie waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd.

Daarnaast kunnen werkzaamheden aan voortplantingswateren leiden tot negatieve effecten op amfibieën. Binnen het plangebied zijn enkele poelen aanwezig die (in potentie) geschikt zijn als voortplantingswater voor amfibieën.

Het schonen van deze poelen dient te gebeuren buiten de voortplantingsperiode van amfibieën, dus niet in de periode medio februari tot mei. De voorkeur gaat uit naar schonen van poelen in de periode medio augustus tot medio oktober, wanneer er nauwelijks amfibieën (larven) in het water aanwezig zijn.

Bij het schonen van de poelen kan verder de praktische handleiding van Stichting RAVON¹ toegepast worden:

- Het verdient de voorkeur (zeker bij geïsoleerde poelen) niet de gehele poel van vegetatie en sliblaag te ontdoen. Men doet er beter aan om bij de schoningswerkzaamheden naar één kant toe te werken. De poel wordt dan als het ware over een kleine afstand verplaatst. Bij een volgende onderhoudsbeurt kan deze verplaatsing teniet worden gedaan. Verplaatsingen in de richting oost-west genieten de voorkeur, zodat steeds een deel van de noordelijke oever ongeschonden blijft. Amfibieën zetten hun eieren bij voorkeur af tussen planten. De noordelijke oever is de warmste oever en heeft daarom de voorkeur omdat de eieren zich er sneller ontwikkelen. Het schonen van een poel kan handmatig of met een mobiele kraan met maaikorf plaatsvinden.
- Wanneer de poel zodanig ondiep geworden is dat deze in de zomer droogvalt of wanneer een grote hoeveelheid rottend blad in de poel aanwezig is die de waterkwaliteit verslechterd, dient ook de bezinksellaag (modder) uit de poel verwijderd te worden. Voor het baggeren wordt vaak een mobiele kraan met dichte bak gebruikt.
- Tot het reguliere onderhoud van poelen kan ook het verwijderen van houtopslag op de oevers behoren, om te sterke beschaduwning te voorkomen. Ook hierbij heeft het de voorkeur om niet alle opslag in een keer te verwijderen. Houtopslag biedt immers ook schuilgelegenheid en beschutting aan amfibieën en andere diersoorten.

8.3.2 Werkprotocol

De werkzaamheden die negatieve effecten op de waterspitsmuis kunnen veroorzaken, mogen niet zonder ontheffing worden uitgevoerd. In een werkprotocol, dat ter beoordeling bij de ontheffingaanvraag meegestuurd dient te worden, dienen maatregelen opgenomen te worden die de negatieve effecten zoveel mogelijk beperken. De werkzaamheden aan de oevers (verwijderen oevervegetatie en verflauwen van de oevers) worden uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode van de waterspitsmuis. Dat betekent dat de werkzaamheden niet plaatsvinden in de periode april tot oktober. In combinatie met de voorschriften uit de gedragscodes ten aanzien van amfibieën en het biermpje betekent dit dat oeververflauwing plaats dient te vinden in oktober of november (watertemperatuur > 10°C). Daarnaast is het van belang dat de werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd worden ter hoogte van het gedeelte van de Goorloop dat geschikt is als leefgebied voor de waterspitsmuis.

1

Stichting die zich inzet voor bescherming van amfibieën, reptielen en vissen en onderzoek uitvoert naar deze soortgroepen.

Op deze wijze blijft er steeds een deel van het leefgebied beschikbaar. De waterspitsmuis is in staat zich weer te vestigen op plekken waar maatregelen uitgevoerd zijn nadat deze weer wat begroeid raken. Dit kan al na enkele maanden na het afronden van de werkzaamheden het geval zijn.

8.4 Aanvullende inrichting Goorloopzone

Reeds in hoofdstuk 6 is gewezen op twee belangrijke onderdelen van de ecologische verbindingszone die opgenomen dienen te worden in de inrichtingsvisie. Het betreft allereerst concrete ontsnipperingsmaatregelen voor de wegen en de spoorlijn binnen de Goorloopzone. Daarnaast dient aandacht besteed te worden aan het aantal en de onderlinge ligging van poelen binnen de ecologische verbindingszone. Op beide aspecten wordt in onderstaande paragrafen nader ingegaan.

Tenslotte is uit het veldonderzoek gebleken dat er in het noordelijk deel van het plangebied tamelijk veel pitrus voorkomt. Pitrus is een indicator voor verstoring van het natuurlijk systeem, die dominant kan voorkomen bij een schommelend waterpeil, verzuring en een te hoog fosfaatgehalte van de bodem. Voorkomen moet worden, dat bij de geplande natuurontwikkeling dominantie van pitrus optreedt. Belangrijk is dan ook, dat het (grond)waterpeil zo stabiel mogelijk gehouden wordt en verarming van de bodem wordt nagestreefd (beheermaatregelen). Tevens dient intensieve beweiding voorkomen te worden, daar sterke vertrapping van graslanden leidt tot gunstige groeiplaatsen voor pitrus. Bij sterke dominantie, kan pitrus worden tegengegaan door na het maaien van de pitrus de betreffende percelen onder water te zetten.

8.4.1 Ontsnipperingsmaatregelen

De Goorloop kruist op zijn weg door de bebouwde kom van Helmond de spoorlijn Venlo-Eindhoven en zes wegen, te weten de Heeklaan, Houtse Parallelweg, Arbergstraat, Mierloseweg, Europaweg en de President Rooseveltlaan. Momenteel bestaat er voor dieren die gebonden zijn aan de oevers van de Goorloop geen andere mogelijkheid dan deze spoorlijn en wegen via het spoor/wegdek te passeren. De duikers hebben geen voorzieningen om passage door bijvoorbeeld amfibieën of kleine zoogdieren mogelijk te maken via droge biotopen.

Bij ontsnippering van watergangen gaat veelal de voorkeur uit naar het doortrekken van de oevers onder de infrastructuur door. Doorgetrokken oevers hebben een minimale breedte van 50 cm. Wanneer de oevers ook voor grotere zoogdieren, zoals marterachtigen geschikt dienen te zijn, is een minimummaat van 70 cm gebruikelijk. Dat betekent dat een ruime duiker geplaatst zou moeten worden, waarbij de bestaande infrastructuur als het ware over een grotere afstand moet worden “opgetild”. In de praktijk is dat, vanwege nabijgelegen kruispunten, kabels en leidingen of aangrenzende bebouwing, niet altijd mogelijk, maar deze mogelijkheid dient wel onderzocht te worden.

Wanneer het verruimen van de duikers ten behoeve van doorlopende oevers niet mogelijk blijkt, kan gekozen worden voor het aanbrengen van loopplanken aan de wanden van de bestaande duikers (zie ook afbeelding 20).

Belangrijk is dat deze loopplanken goed in verbinding staan met de oever (geen “gaten”) en dat deze hoog genoeg worden aangebracht om te garanderen dat zij gedurende het grootste gedeelte van het jaar droog blijven. Minimaal dient de doorloophoogte echter 60 cm te bedragen, waarbij de voorkeur uitgaat naar een doorloophoogte van 100 cm, zodat voldoende lichtinval plaatsvindt. Loopplanken dienen een minimale breedte van 50 cm te hebben en voorzien te zijn van een enigszins ruwe bovenkant die voldoende grip biedt aan passerende dieren.

Tenslotte dienen de ‘planken’ bij voorkeur uitgevoerd te worden in beton, of te worden voorzien van een zandlaag als bodembedekking.

Voor het goed functioneren van doorgetrokken oevers of loopplanken is de plaatsing van rasters met amfibieënschermen noodzakelijk. Met name amfibieën gebruiken vaste trekroutes en zullen geneigd zijn hun oude oversteekplaats over de weg te gebruiken, wanneer zij niet naar de nieuwe, veiliger voorzieningen geleid worden door amfibieënschermen. Belangrijk is dat de rasters zodanig geplaatst worden dat zij goed aansluiten op de voorzieningen in de duiker, zodat dieren niet alsnog op de weg terecht komen en aan de andere zijde van de weg niet meer de oever op kunnen door het daar geplaatste raster.

8.4.2 Poelen

Binnen de Goorloopzone komen momenteel reeds amfibieën voor en doelstelling is de zone ook geschikt te maken als ecologische verbindingszone voor kamsalamander en heikikker. Voor amfibieën is het van belang dat binnen een leefgebied, en binnen een goed functionerende verbindingszone, zowel geschikt landbiotoop als geschikte voortplantingswateren aanwezig zijn.

Landhabitat

Het landhabitat van amfibieën bevat bij voorkeur een soortenrijke vegetatie, waardoor de aanwezigheid van voldoende voedsel, in de vorm van insecten, gewaarborgd is. Daarnaast dient de vegetatie voldoende structuurvariatie te vertonen, zodat voldoende schuilmogelijkheden aanwezig zijn. Een afwisseling van grasland, hagen, houtkanten en boomgroepen is geschikt als landhabitat voor amfibieën. Doordat in de visie voor de Goorloop het authentieke, kleinschalige beekdallandschap wordt nagestreefd, zal geschikt landhabitat voor amfibieën ontstaan, dan wel gehandhaafd blijven.

Voortplantingswateren

De stichting RAVON heeft een handleiding opgesteld voor de aanleg van amfibieënpoeien. De volgende algemene eisen worden daarin aangegeven ten aanzien van voortplantingswateren van amfibieën:

- Stilstaand of hooguit zwak stromend.
- Niet te sterk beschaduwd, in verband met voldoende zoninstraling en hoge watertemperatuur.
- Ondiep, zodat ze snel kunnen worden opgewarmd door de zon.
- Zo diep dat er in de zomer voldoende water is voor de ontwikkeling van de larven.

- Rijk aan algen en plankton (voedsel voor larven). Dat betekent mesotroof tot eutroof water en niet overwoekerd door moerasvegetatie of kroos (voldoende lichtinval).
- Voorzien van voldoende watervegetatie, in verband met de ei-afzet en schuilmogelijkheden.
- Rustig gelegen; niet verstoord door mensen of honden die in of op de oevers van de poel zwemmen of spelen.
- Voorzien van geleidelijk aflopende oevers.
- Niet te zuur ($\text{pH} > 4/6$).
- Niet bevolkt door grote vissoorten; in dit licht kan het periodiek droogvallen van poelen (eens in de zoveel jaren) een positief effect hebben.

Poelen in de Goorloopzone

Bestaande poelen

Momenteel zijn er reeds enkele poelen of andere wateren aanwezig die geschikt zijn of geschikt gemaakt kunnen worden voor amfibieën (zie bijlage 5). Bestaande poelen zijn met name gelegen in het zuidelijk deel van de Goorloopzone. Ten noorden van de Arbergstraat is slechts één poel aanwezig, die zich bevindt bij de Lorentzstraat in het uiterste noordelijke deel van de Goorloopzone. Deze poel is vrijwel geheel verland. Alle bestaande poelen dienen geschoond te worden, aangezien zij dreigen te verlanden. Het schonen van de bestaande poelen dient plaats te vinden in de periode waarin geen amfibieën of amfibieënlarven aanwezig zijn in de poel. Dit is de periode medio augustus tot medio oktober. Op deze wijze worden negatieve effecten op individuen voorkomen. In paragraaf 8.3.1 is reeds ingegaan op de wijze waarop het schonen van poelen kan worden uitgevoerd.

Gewenste poelen

Om geschikt leefgebied te vormen voor amfibieën en zo te functioneren als effectieve ecologische verbindingszone, dienen in de Goorloopzone enkele nieuwe poelen aangebracht te worden. Momenteel is er immers geen sprake van een fijnmazig netwerk van poelen door de gehele zone.

In poelenrijke gebieden kunnen poelen op een afstand van circa 400 meter van elkaar gelegd worden. In stedelijke gebieden wordt echter veelal een kleinere afstand aangehouden, aangezien meestal slechts sprake is van smalle stroken leefgebied. Als richtlijn binnen stedelijk gebied wordt dan ook een onderlinge afstand van poelen aangehouden van 200 tot 400 meter. Wanneer deze afstand wordt aangehouden, dan zijn binnen de Goorloopzone vijf tot zes nieuwe poelen gewenst. Het zoekgebied voor deze poelen is aangegeven in bijlage 5, waarbij is gelet op de beschikbare ruimte en het aanwezige landhabitat. Op grond hiervan zijn de poelen aan de oost-, dan wel de westzijde van de Goorloop gepositioneerd.

Geschikte poelen voor amfibieën hebben een doorsnede van circa 20 tot 30 meter. Door deze omvang treedt niet te snel verlanding op en is onderhoud (schonen) minder vaak nodig. De poelen dienen gemiddeld 0,5 tot 1,0 meter beneden de laagste grondwaterstand uitgegraven te worden, zodat zij alleen bij extreme droogte droogvallen.

Wordt een grotere diepte aangehouden, dan is de kans groot dat zich op den duur vissen in de poelen vestigen, wat kan leiden tot predatie van amfibieënlarven. Om deze reden is het ook van belang dat de poelen niet in verbinding staan met de beek of bij hevige regenval overstroomd worden door beekwater. Contact met beekwater kan tevens verontreiniging van de poelen betekenen, aangezien het beekwater belast wordt met overstorten en uitspoeling van meststoffen vanuit de landbouw in het bovenstrooms gelegen deel van de beek.

Het talud van de oevers van de poel heeft bij voorkeur een hellingshoek van 1:3 of minder. Het noordelijke talud is daarbij het belangrijkste, daar dit talud door de zon beschenen wordt. Warmteminnende soorten zullen met name gebaat zijn bij ondiep water bij de noordelijke oever.

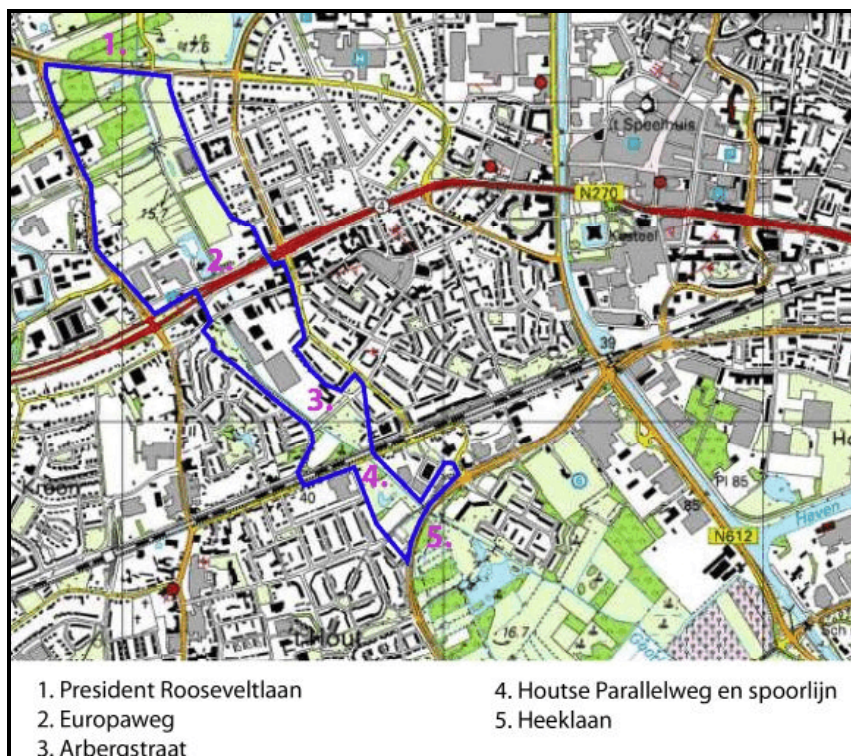
GEMEENTE HELMOND

Goorloopzone te Helmond

Verkennd flora- en faunaonderzoek

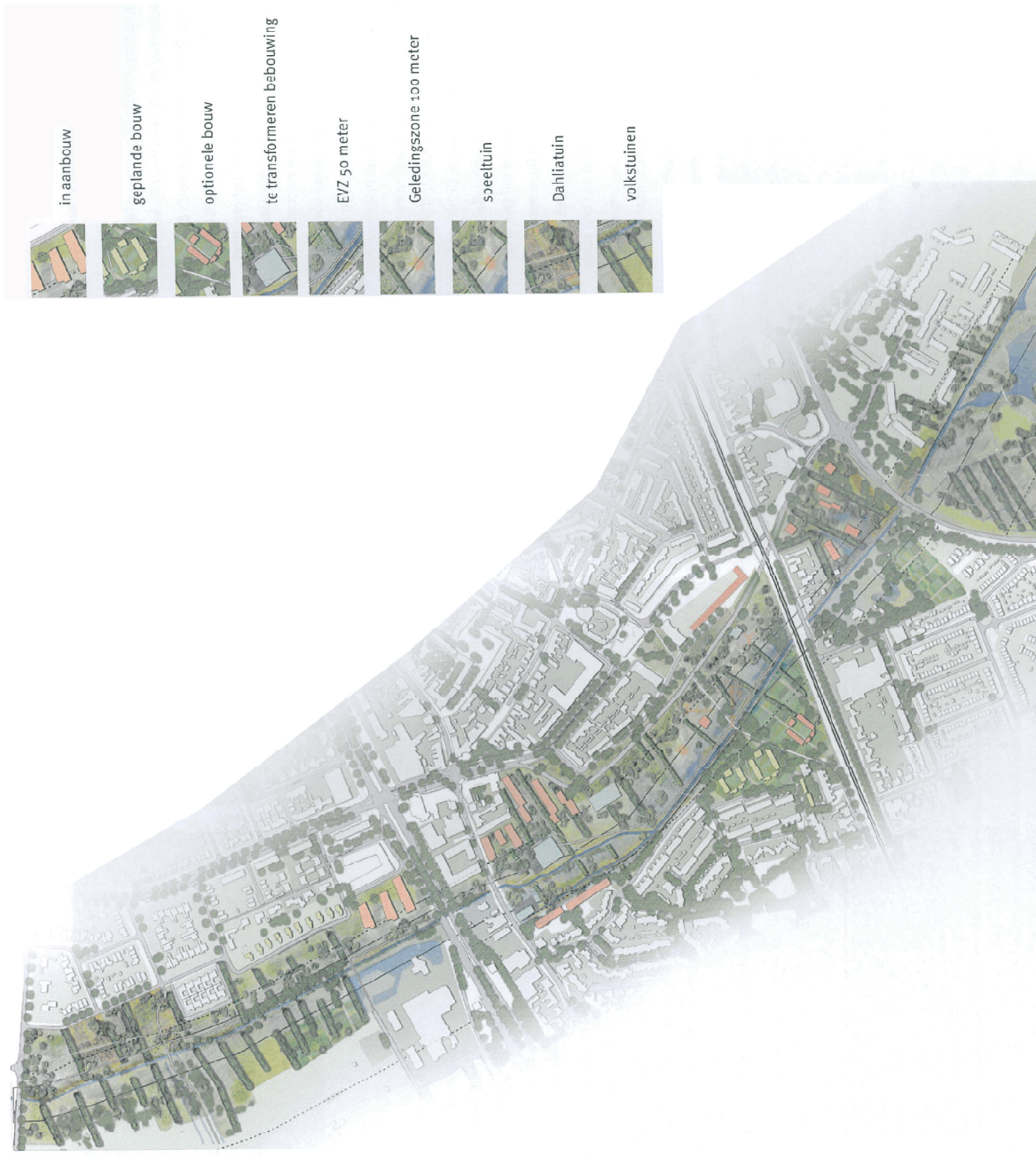
Bijlage 1 Topografische ligging van het plangebied

Het plangebied is op onderstaande topografische kaart aangegeven door de blauwe omlijning. Het plangebied bevindt zich tussen de wijken Helmond-West (ten oosten van de Goorloopzone) en de wijk 't Hout (ten westen van de Goorloopzone).

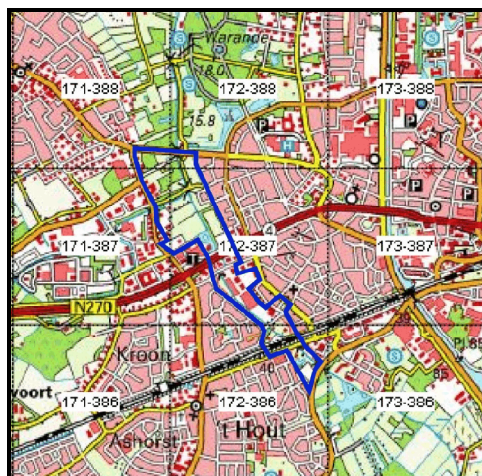
Bijlage 2 Landschapsvisie Goorloopzone

De afbeelding op de volgende pagina toont de landschapsvisie die door DS Landschapsarchitecten is opgesteld (uit: DS Landschapsarchitecten en Wareco, 2010. Dal van de Goorloop te Helmond. Programma van Eisen en Wensen, februari 2010. DS Landschapsarchitecten, Amsterdam).

Bijlage 3 Gegevens Natuurloket

De Goorloopzone is grotendeels gelegen binnen het kilometerhok 172-387.
De beschikbare gegevens voor dit kilometerhok zijn reeds besproken in de lopende tekst. De Goorloopzone is verder deels gelegen in de kilometerhokken 171-387, 171-388, 172-386 en 172-388.

Verklaring van de tabel (volgende pagina):

FF1	Flora- en faunawet tabel 1 AMvB artikel 75
FF2/3	Flora- en faunawet tabel 2/3 AMvB artikel 75
H/V	Habitatrichtlijn (alleen bijlage 1 en 2) of Vogelrichtlijn
RL	Rode Lijst
Volledigheid	Aangegeven is of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten binnen de soortgroep.
Actualiteit	Aangegeven is uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

Soortgroep	FF1	FF2/3	H/V	RL	Volledigheid	Actualiteit
Kilometerhok 171-387						
Vaatplanten	-	-	-	1	goed	1975-2007
Zoogdieren	-	-	-	-	niet	1997-2007
Broedvogels	-	2	2	1	goed	1996-2007
Reptielen	-	-	-	-	niet	1992-2007
Amfibieën	-	-	-	-	niet	1992-2007
Vissen	-	-	-	-	niet	1992-2007
Dagvlinders	-	-	-	1	goed	1998-2008
Libellen	-	-	-	-	matig	1993-2007
Overige ongewervelden	-	-	-	-	slecht	1993-2007
Kilometerhok 171-388						
Vaatplanten	-	-	-	-	slecht	1975-1990
Zoogdieren	10	1	-	1	matig	1997-2007
Broedvogels	-	1	1	-	slecht	1996-2007
Reptielen	-	-	-	-	niet	1992-2007
Amfibieën	4	1	-	-	goed	1992-2007
Vissen	-	-	-	-	niet	1992-2007
Dagvlinders	-	-	-	1	redelijk	1998-2008
Libellen	-	-	-	-	niet	1993-2007
Overige ongewervelden	-	-	-	-	niet	1993-2007
Kilometerhok 172-386						
Vaatplanten	1	-	-	2	goed	1991-2007
Zoogdieren	11	1	-	1	matig	1997-2007
Broedvogels	-	-	-	-	niet	1996-2007
Reptielen	-	-	-	-	niet	1992-2007
Amfibieën	-	-	-	-	niet	1992-2007
Vissen	-	-	-	-	niet	1992-2007
Dagvlinders	-	1	-	1	redelijk	1998-2008
Libellen	-	-	-	-	niet	1993-2007
Overige ongewervelden	-	-	-	-	slecht	1993-2007
Kilometerhok 172-388						
Vaatplanten	-	-	-	1	slecht	1975-1990
Zoogdieren	-	6	5	-	slecht	1997-2007
Broedvogels	-	3	3	-	goed	1996-2007

Soortgroep	FF1	FF2/3	H/V	RL	Volledigheid	Actualiteit
Reptielen	-	-	-	-	niet	1992-2007
Amfibieën	4	2	1	1	goed	1992-2007
Vissen	-	1	-	-	redelijk	1992-2007
Dagvlinders	-	-	-	-	goed	1998-2008
Libellen	-	-	-	-	matig	1993-2007
Overige ongewervelden	-	-	-	-	niet	1993-2007

Bijlage 4 Vogelinventarisatie Vogelwerkgroep K.N.N.V Helmond 1990

De Vogelwerkgroep K.N.N.V. Helmond heeft in 1990 een jaarronde vogelinventarisatie uitgevoerd in de Warande, ten noorden van de Goorloopzone. De waargenomen soorten zijn in de onderstaande tabel opgenomen. De gegevens van deze inventarisatie zijn inmiddels reeds 20 jaar oud. Toch zijn deze hier opgenomen, daar het karakter van de Warande in de loop der jaren geen grote veranderingen heeft ondergaan. De gegevens geven derhalve nog steeds een indicatie van de vogelrijkdom die in het gebied voor kan komen, hoewel het waarschijnlijk is dat in de loop der jaren soorten zijn verdwenen en andere soorten zich juist hebben gevestigd.

Opgemerkt dient te worden dat alle vogelsoorten zijn opgenomen in tabel 2, AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet.

Verklaring van de tabel:

RL Status van de betreffende soort op de Rode Lijst van Nederland
 KW kwetsbaar
 GE gevoelig

Functie Functie die de Warande voor de betreffende soort vervuld:
 B broedvogel
 W wintergast
 Do doortrekker

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	RL	Functie
Blauwe kiekendief	<i>Circus cyaneus</i>	GE	Do
Blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	-	B
Boerenwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	GE	Do
Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	-	Do
Boomklever	<i>Sitta europaea</i>	-	B
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	-	B
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	KW	Do
Bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	-	B
Bosuil	<i>Strix aluco</i>	-	B
Bruine boszanger	<i>Phylloscopus fuscatus</i>	-	Do
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	-	Do
Ekster	<i>Pica pica</i>	-	B
Fazant	<i>Phasianus colchicus</i>	-	B
Fitis	<i>Phylloscopus trochilus</i>	-	B
Fluiter	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	-	Do

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	RL	Functie
Fuut	<i>Podiceps cristatus</i>	-	B
Gaai	<i>Garrulus glandarius</i>	-	B
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	-	Do
Goudhaantje	<i>Regulus regulus</i>	-	W
Grasmus	<i>Sylvia communis</i>	-	B
Groene specht	<i>Picus viridis</i>	KW	B
Groenling	<i>Carduelis chloris</i>	-	B
Grote lijster	<i>Turdus viscivorus</i>	-	B
Heggenmus	<i>Prunella modularis</i>	-	B
Holenduif	<i>Columba oenas</i>	-	B
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	-	B
Huismus	<i>Passer domesticus</i>	GE	B
Huiszwaluw	<i>Delichon urbica</i>	GE	Do
Kauw	<i>Corvus monedula</i>	-	B
Kievit	<i>Vanellus vanellus</i>	-	B
Kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	-	B
Kleine mantelmeeuw	<i>Larus fuscus</i>	-	Do
Kneu	<i>Carduelis cannabina</i>	GE	B
Koekoek	<i>Cuculus canorus</i>	KW	B
Kokmeeuw	<i>Larus ridibundus</i>	-	W
Koolmees	<i>Parus major</i>	-	B
Koperwiek	<i>Turdus iliacus</i>	-	W
Kuifeend	<i>Aythya fuligula</i>	-	W
Matkop	<i>Parus montanus</i>	GE	B
Meerkoet	<i>Fulica atra</i>	-	B/W
Merel	<i>Turdus merula</i>	-	B
Oeverloper	<i>Actitis hypoleucos</i>	GE	Do
Patrijs	<i>Perdix perdix</i>	KW	Do
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	-	B
Ransuil	<i>Asio otus</i>	KW	B
Riergors	<i>Emberiza schoeniclus</i>	-	B
Ringmus	<i>Passer montanus</i>	GE	B
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>	-	B
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	-	B
Sijs	<i>Carduelis spinus</i>	-	W

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	RL	Functie
Smient	<i>Anas penelope</i>	-	Do
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	-	Do
Spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	GE	B
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	-	B
Staartmees	<i>Aegithalos caudatus</i>	-	B
Stormmeeuw	<i>Larus canus</i>	-	Do
Tafeleend	<i>Aythya ferina</i>	-	W
Tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	-	B
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	-	B
Tuinfluit	<i>Sylvia borin</i>	-	B
Turkse tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>	-	B
Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	GE	Do
Vink	<i>Fringilla ceolebs</i>	-	B
Waterhoen	<i>Gallinula chloropus</i>	-	B/W
Wielewaal	<i>Oriolus oriolus</i>	KW	B
Wilde eend	<i>Anas platyrhynchos</i>	-	B
Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	-	B
Witte kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>	-	Do
Ijsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	-	Do
Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>	-	B
Zilvermeeuw	<i>Larus argentatus</i>	-	Do
Zomertortel	<i>Streptopelia turtur</i>	KW	B
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	-	B
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	-	Do
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	-	Do
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>	-	B

Bijlage 5 Bestaande en gewenste poelen in de Goorloopzone

Op de inrichtingsvisie op de volgende pagina zijn de bestaande poelen en het zoekgebied voor de gewenste poelen in de Goorloopzone aangegeven.

Bestaande wateren, geschikt voor amfibieën

Zoeklocatie voor nieuwe amfibieënpoelen

Opmerkingen poelen

Bestaande poelen

1. Sloop geschikt voor amfibieën, maar landhabitat ontbreekt.
2. In stand houden.
3. Poel schonen en mogelijk iets vergroten.
4. Poel schonen en mogelijk iets vergroten.
5. Verlande poel schonen.

Gewenste poelen

6. Geschikt landhabitat aanwezig, aanleg poel derhalve gewenst.
7. Poel niet als speelwater of zwemplek voor honden te gebruiken. Deels ontoegankelijke oevers creëren.
8. Belangrijk dat een poel op deze locatie niet in contact komt met beekwater (vis). Poel niet als speelwater of zwemplek voor honden te gebruiken. Deels ontoegankelijke oevers creëren.
9. Hier kan ook een geceelte van de bestaande vijver (westzijde beek) geschikt gemaakt worden voor amfibieën.
10. Geschikt landhabitat aanwezig, aanleg poel derhalve gewenst.
11. Geschikt landhabitat aanwezig, aanleg poel derhalve gewenst.

Aan Dhr. T. Gremmen, gemeente Helmond

Van Mw. E. Thomas

Betreft Vleermuisonderzoek Goorloopzone te Helmond

Datum 2 november 2011

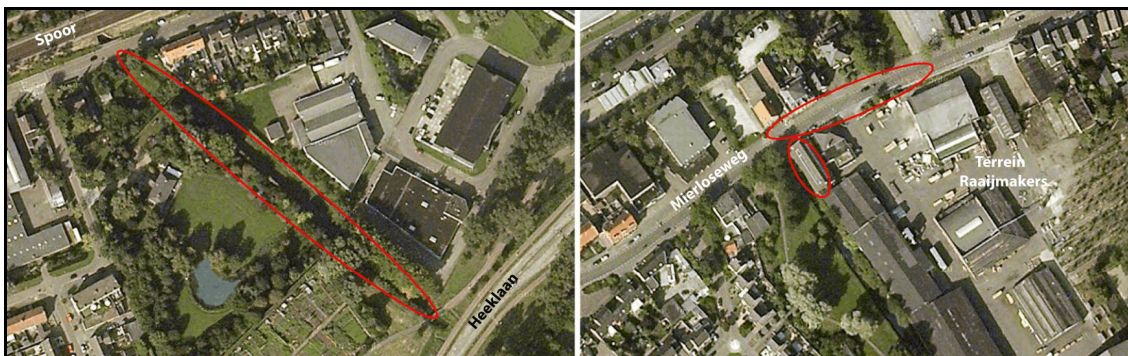
1 Aanleiding

In 2010 heeft Kragten een verkennend flora- en faunaonderzoek uitgevoerd in de Goorloopzone binnen de bebouwde kom Helmond. Voor de Goorloopzone zijn in de komende jaren namelijk diverse nieuwe ontwikkelingen voorzien, waarbij de Goorloop uiteindelijk zal functioneren als ecologische verbindingszone (o.a. voor amfibieën) en als recreatief uitloopgebied voor de bewoners van Helmond. Om dit doel te realiseren, zijn diverse ingrepen gepland in het gebied, zoals de sloop van bebouwing, nieuwbouw van woningen, aanleg van de Stadsring met een tunnel onder de spoorlijn en verplaatsing van een volkstuinencomplex. Ook wordt de waterbergende functie van de Goorloopzone versterkt door realisatie van laagtes in het beekdal.

Om na te gaan of de verschillende geplande ontwikkelingen in de Goorloopzone kunnen leiden tot negatieve effecten op beschermde plant- en diersoorten of beschermde gebieden, is in 2010 een verkennend flora- en faunaonderzoek uitgevoerd. Daarbij is tevens nagegaan welke kansen in het gebied bestaan om het geschikter te maken als leefgebied voor plant- en diersoorten, zodat de functie als ecologische verbindingszone optimaal kan worden ingevuld. Er zijn daarbij onder andere locaties aangewezen voor realisatie van amfibieënpoeLEN.

Uit het verkennend flora- en faunaonderzoek is gebleken dat binnen de Goorloopzone potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Het betreft de volgende locaties (zie afbeelding 1):

- De beuken tussen Heeklaan en spoor.
- De oude garage op het terrein van Raaijmakers.
- De Goorloop-duiker ter hoogte van de Mierloseweg.

Afbeelding 1: Ligging van de onderzochte elementen: links de bomenrijen tussen de Heeklaan en de spoorlijn; rechts de duiker en de oude garage aan de Mierloseweg (bron luchtfoto: Google Maps).

Kap, dan wel sloop van deze elementen kan ertoe leiden dat vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan. Om na te gaan of de genoemde elementen daadwerkelijk als vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen fungeren, voeren wij een vleermuisonderzoek uit. Dit onderzoek vindt plaats in samenwerking met Faunaconsult.

2 Werkwijze

Het vleermuisonderzoek valt uiteen in onderzoek naar winterverblijfplaatsen en onderzoek naar kraam- en paarverblijfplaatsen (zomerverblijfplaatsen).

2.1 Onderzoek winterverblijfplaatsen

Alle bomen, de oude garage en de duiker zijn overdag in februari met behulp van een sterke zaklamp (met led-verlichting) en boomcamera geïnspecteerd op het voorkomen van overwinterende vleermuizen. De garage en de duiker zijn daartoe van binnenuit geïnspecteerd.

2.2 Onderzoek zomerverblijfplaatsen

Tijdens drie nachten is het plangebied geïnventariseerd op het voorkomen van vleermuizen (nacht van 30-31 mei, 11-12 juni en 5-6 september). Tijdens de nachten is in twee blokken van drie uur geobserveerd (vanaf een uur voor zonsondergang en vanaf twee uur voor zonsopgang). Op deze manier is er conform het Vleermuisprotocol gewerkt, waarbij er voldoende rekening is gehouden met de omvang van het onderzoeksgebied. Gedurende de nachtbezoeken is het voorkomen van vleermuizen met behulp van een heterodyne batdetector in kaart gebracht. Per vleermuissoort zijn de belangrijke vliegroutes, foerageergebieden en eventuele kolonies in kaart gebracht. Daarnaast is gelet op de aanwezigheid van (sporen van) overige zoogdieren (zoals steenmarters) en nachttactieve vogels, zoals de kerkuil.

3 Onderzoekresultaten

Daar het vleermuisonderzoek in twee etappes is uitgevoerd, worden de resultaten van het onderzoek naar winter- en zomerverblijfplaatsen eveneens afzonderlijk gepresenteerd.

3.1 Resultaten onderzoek winterverblijfplaatsen

Op 24 februari 2011 zijn de drie potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen langs de Goorloop geïnspecteerd op de hierboven beschreven wijze. Bij de inspectie zijn geen vleermuizen waargenomen in de bomen langs de Heeklaan en het spoor, in de garage van de houthandel Raaijmakers en in de duiker onder de Mierloseweg. Evenmin zijn er sporen van vleermuizen waargenomen (prooiresten, uitwerpselen etc.).

Tijdens het betreden van de duiker onder de Mierloseweg zijn aan de zuidwestmuur van de garage op het terrein van houthandel Raaijmakers, die direct naast de duiker gelegen is, vier tongvarens aangetroffen (zie afbeelding 2). De varens bevonden zich op het gemetselde, rode gedeelte van de muur, vlak boven het maaiveld. De tongvaren is een muurplant, die beschermd is krachtens de Flora- en faunawet (tabel 2, AMvB artikel 75). Op de muur zijn alleen nabij de ingang van de duiker exemplaren van de tongvaren aangetroffen, maar de gehele zuidwestelijke zijmuur is geschikt als groeiplaats voor de tongvaren.

Afbeelding 2: Links de zijmuur van de oude garage waarop de tongvaren is aangetroffen (zijde Goorloop; bron foto: Google Maps). Rechts een voorbeeld van de tongvaren en zijn groeiplaats (bron foto: A. Hens).

3.2 Resultaten onderzoek zomerverblijfplaatsen

In de nacht van 30 op 31 mei is gedurende korte tijd een gewone dwergvleermuis waargenomen bij de duiker onder de Mierloseweg en de garage van houthandel Raaijmakers. Later op de avond zijn drie solitair overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen bij de beukenrij tussen de Heeklaan en de Houtse Parallelweg. Ook zijn bij de garage van Raaijmakers later op de avond wederom drie gewone dwergvleermuizen waargenomen. In de ochtend van 31 mei zijn bij de garage van houthandel Raaijmakers nog enkele gewone dwergvleermuizen solitair waargenomen. Een gewone dwergvleermuis vloog het terrein van de houtzagerij op via de achterzijde van de oude garage. Tevens zijn op verschillende plekken langs de Goorloop tussen de Heeklaan en de Mierloseweg enkele solitaire gewone dwergvleermuizen waargenomen.

In de nacht van 11 op 12 juni zijn direct na zonsondergang gedurende twintig minuten vijf gewone dwergvleermuizen zwermend waargenomen aan de zijkant van het gebouw van golfplaten, grenzend aan de achterzijde van de garage op het terrein van houthandel Raaijmakers. Een uitvlieglocatie kon hier niet worden vastgesteld. Op verschillende plekken langs de Goorloop tussen de Heeklaan en de Mierloseweg zijn enkele gewone dwergvleermuizen waargenomen. Ten oosten van de kruising Hortsedijk-Schootensedreef, in het noordelijk deel van het plangebied, vlogen drie solitaire gewone dwergvleermuizen over het fietspad.

In de ochtend van 12 juni zijn vier gewone dwergvleermuizen zwermend waargenomen ter hoogte van de achterzijde van de garage en het al eerder genoemde gebouw van golfplaten. Wederom kon een invliegopening niet worden waargenomen. Aan de kruising Hortsedijk-Schootensedreef is ook 's ochtends kort een gewone dwergvleermuis waargenomen.

Ook in de nacht van 5 op 6 september zijn gewone dwergvleermuizen waargenomen aan de zijkant van het gebouw van golfplaten (twee vleermuizen). Bij de beukenrij tussen de Heeklaan en de Houtse Parallelweg zijn drie gewone dwergvleermuizen solitair waargenomen. Ook net ten noorden van het spoor is langs de Goorloop een gewone dwergvleermuis waargenomen. Later die avond is bij de duiker onder de Mierloseweg een gewone dwergvleermuis waargenomen met een werfroep. Tenslotte zijn ten oosten van de kruising Hortsedijk-Schootensedreef kort twee gewone dwergvleermuizen waargenomen langs de grote, oude populieren die hier aanwezig zijn. 's Ochtends zijn langs de Goorloop tussen Heeklaan en Mierloseweg op diverse plaatsen langs de Goorloop gewone dwergvleermuizen waargenomen (solitair).

4 Conclusies en aanbevelingen

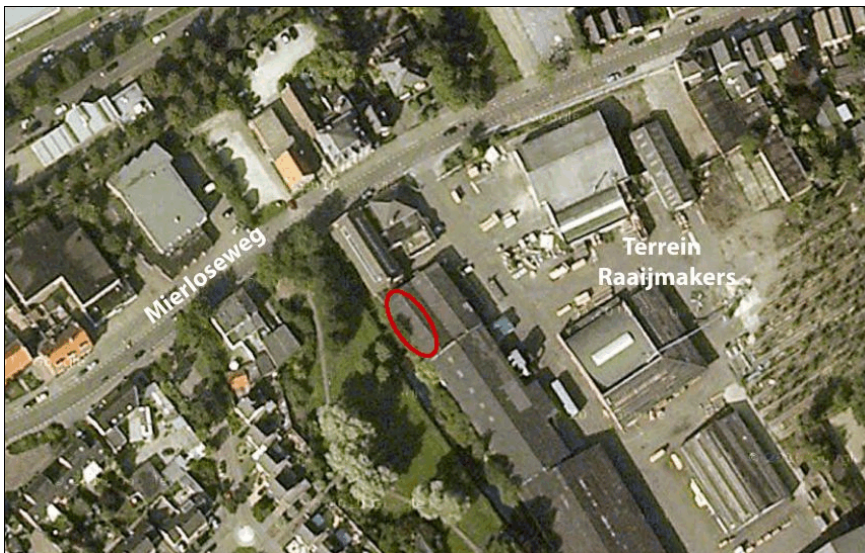
Op grond van het uitgevoerde vleermuisonderzoek kan worden bepaald of binnen de Goorloopzone sprake is van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Daarnaast zijn tijdens het onderzoek beschermde soorten uit andere soortgroepen waargenomen.

4.1 Aanwezigheid van vleermuizen

Tijdens het onderzoek naar winterverblijfplaatsen zijn geen vleermuizen waargenomen bij de onderzochte potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen. Er zijn evenmin sporen aangetroffen van de (recente) aanwezigheid van vleermuizen. Geconcludeerd kan dan ook worden, dat de beuken langs de Heeklaan en het spoor, de garage van de houthandel Raaijmakers en de duiker onder de Mierloseweg niet dienst doen als winterverblijfplaats van vleermuizen.

Het onderzoek naar zomerverblijfplaatsen heeft uitgewezen dat langs de Goorloop één vleermuissoort voorkomt, de gewone dwergvleermuis. De aanwezigheid van zwermende gewone dwergvleermuizen aan de zijkant van het gebouw van golfplaten, grenzend aan de garage van houthandel Raaijmakers, duidt op de aanwezigheid van een zomerkolonie in dit gebouw of de oude garage (zie afbeelding 3 op de volgende pagina). Vanwege het kleine aantal waargenomen dieren gaat het hier waarschijnlijk niet om een kraamkolonie, maar om een kolonie mannetjes.

Verder blijken binnen het plangebied geen belangrijke foerageergebieden, kraamverblijven en/of paarterritoria van gewone dwergvleermuizen (of andere vleermuissoorten) aanwezig. Dit kan worden geconcludeerd op grond van vleermuisonderzoek dat voldoet aan de richtlijnen uit het Vleermuisprotocol (Vleermuizenvakberaad Netwerk Groene Bureaus et al., 2011).

Afbeelding 3: Zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis (bron luchtfoto: Google maps).

De gewone dwergvleermuis is streng beschermd op grond van de Flora- en faunawet (tabel 3, AMvB artikel 75). Dat geldt ook voor vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soort. Wordt één van de beide gebouwen waarin de zomerverblijfplaats wordt verwacht, gesloopt, dan dient mitigatie en compensatie plaats te vinden. Compensatie van de verloren gegane rust- en verblijfplaats kan plaatsvinden door het ophangen of inbouwen van vleermuiskasten in de nabijheid van de verloren gegane vaste rust- en verblijfplaats. Hiervoor kunnen houtbetonnen koloniekasten worden gebruikt van de firma's Schwegler, Waveka, Naturschutzbedarf Strobel of Hasselfeld Naturschutz. Aanbevolen wordt, om drie koloniekasten te plaatsen. Daarnaast dient een aangepaste werkwijze gehanteerd te worden bij sloop van de gebouwen om te voorkomen dat vleermuizen per ongeluk worden gedood (mitigatie). In de minst kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis - buiten de winterslaap en buiten de kraamtijd, dus in de periode 15 maart-15 mei of in de periode 15 juli-15 oktober - dienen alle openingen in de beide gebouwen ongeschikt gemaakt te worden als invliegopening voor vleermuizen. Hiertoe dienen plastic sheets tegen de openingen te worden geplaatst, waardoorheen de vleermuizen wel naar buiten, maar niet meer naar binnen kunnen vliegen.

Wanneer wordt voldaan aan de boven beschreven mitigerende en compenserende maatregelen, dan wordt voorkomen dat overtreding van de Flora- en faunawet optreedt bij de sloop van de gebouwen. De functionaliteit van het plangebied (rustplaats voor gewone dwergvleermuis) blijft dan immers intact en er worden geen gewone dwergvleermuizen gedood. In dat geval is het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk.

Hierbij moet worden opgemerkt dat het bij de voorgenomen ontwikkelingen in het gebied zelfs niet mogelijk is om een ontheffing te verkrijgen voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet voor de gewone dwergvleermuis. Deze soort is namelijk ook opgenomen in bijlage 4 van de Europese Habitatrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn in de Habitatrichtlijn niet vermeld als geldend belang voor het verkrijgen van een ontheffing. Het treffen van de genoemde mitigerende en compenserende maatregelen is dan ook van belang om overtreding van de wet te voorkomen.

4.2 Potenties voor vleermuizen

In de duiker onder de Mierloseweg zijn momenteel enkele plekken (circa 3 à 4) aanwezig die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Deze plekken lijken voormalige wegputten die van bovenaf met betonspecie zijn afgesloten, zodat geen putdeksel meer aanwezig is. De voormalige putten zijn in deze duiker nog slechts enkele decimeters diep/hoog. In het verleden zijn watervleermuizen aangetroffen op vergelijkbare locaties (zie afbeelding 4).

Afbeelding 3: Kolonie watervleermuizen bij een voormalige wegput (foto: Faunaconsult).

De bestaande duiker kan worden aangepast, zodat deze beter geschikt wordt voor vleermuizen dan in de huidige situatie het geval is. Wanneer de wegputten worden verdiept/verhoogd, zorgt dit voor grotere potentiële verblijfplaatsen die tevens minder last hebben van tocht. Dit geldt met name voor wegputten die verder van de ingang gelegen zijn. Wordt de duiker aan één zijde afgesloten, dan is het verdiepen van de wegputten niet noodzakelijk, aangezien de tocht in de duiker dan eveneens verdwijnt. In de tochtvrije ruimte die dan ontstaat, zal de temperatuur stabiel genoeg zijn voor een kraamkolonie. Bij het afsluiten van de duiker wordt aanbevolen om dit te doen met metselwerk, waarbij slecht of op plekken geheel niet wordt gevoegd. Dit geeft extra hang- en wegkruipplekken voor vleermuizen. Ook kan worden overwogen om in de duiker enkele extra gemetselde muurtjes te plaatsen. Door het plaatsen van een traliewerk aan de open zijde van de duiker wordt voorkomen dat de duiker kan worden betreden.

4.3 Overige beschermde soorten

Tijdens het onderzoek naar winterverblijfplaatsen zijn op de zuidelijke zijmuur van de garage op het terrein van houthandel Raaijmakers tongvaren (tabel 2, AMvB artikel 75) aangetroffen. Wanneer sloop van dit gebouw plaatsvindt, dan zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk om te voorkomen dat deze soort uit de omgeving verdwijnt.

Daarbij wordt aangeraden, om de muurdelen waarop de tongvaren voorkomt, ter plekke te behouden of elders in het gebied te verwerken (bijvoorbeeld als afscheiding, of als onderdeel van nieuwbouw). De voorkeur gaat daarbij uit naar behoud van de gehele zuidwestelijke zijmuur, daar deze als geheel geschikt is als groeiplaats voor de tongvaren. Belangrijk bij verplaatsing van muurdelen is dat uitdroging wordt voorkomen, door de muur niet in de volle zon te plaatsen en deze gedurende de eerste weken na verplaatsing te beregenen. Bij verplaatsing moeten de muurdelen overigens niet worden geplaatst in delen van het plangebied die zijn aangewezen voor waterberging: overstrooming of grote invloed van grondwater zijn niet gewenst.

Wanneer de boven genoemde maatregelen worden genomen en deze worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol bij uitvoering van het werk, dan worden negatieve effecten op de

tongvaren voorkomen en is het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet voor de tongvaren niet noodzakelijk. Is het niet mogelijk de muurdelen waarop de tongvaren groeit binnen de Goorloopzone te behouden, dan is een ontheffing van de Flora- en faunawet wel noodzakelijk.

Aan Gemeente Helmond
De heer A.J.M. Gremmen
Postbus 950
5700 AZ HELMOND

Van De heer R. Janssen/VV

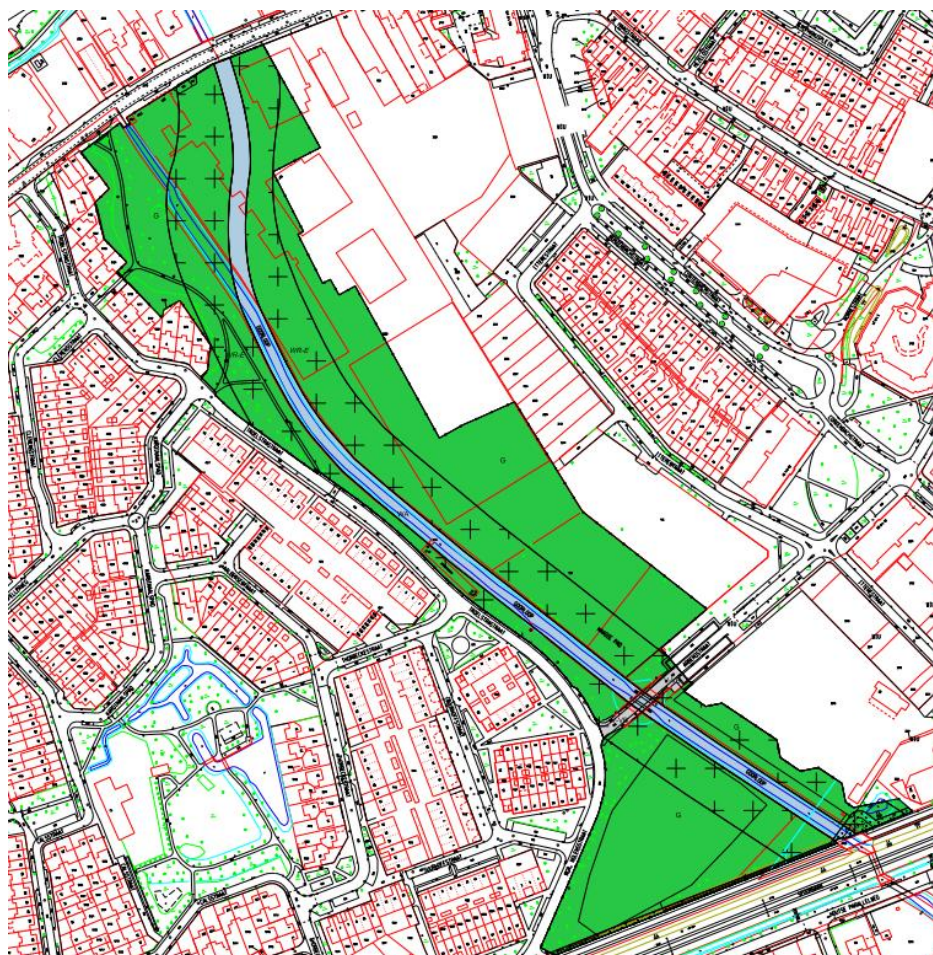
Betreft Beoordeling flora- en faunaonderzoek Goorloop

Datum 7 oktober 2014

1. Aanleiding

De gemeente Helmond is voornemens de zone rondom de Goorloop binnen de bebouwde kom van Helmond her in te richten. De Goorloop zal daarbij dienst gaan doen als een ecologische verbindingszone (EVZ) binnen het stedelijk gebied. De gemeente bereidt momenteel de bestemmingsplanwijziging voor, die de herinrichting binnen het deelgebied Goorloop-Midden mogelijk zal maken. Vooruitlopend op deze bestemmingsplanwijziging zijn er in het deelgebied al enkele voorbereidende werkzaamheden voor de herinrichting uitgevoerd. Onderstaande afbeelding geeft het plangebied weer.

Afbeelding 1: Ligging van de Goorloop (blauw) en de begrenzing van het plangebied waarbinnen de EVZ gerealiseerd wordt (groen).

In 2010 en 2011 heeft Kragten flora- en faunaonderzoeken verzorgd voor de herinrichting van de Goorloopzone (verkennend flora- en faunaonderzoek in 2010 en vleermuisonderzoek in 2011). In het kader van de Flora- en faunawet zijn flora- en faunaonderzoeken slechts 'beperkt houdbaar'. Bij het (vermoedelijk) voorkomen van streng beschermde soorten kennen de onderzoeksresultaten een geldigheidsduur van drie jaar. Voor de uitgevoerde onderzoeken dient dan ook beoordeeld te worden of de resultaten nog steeds een goede weergave geven van de voorkomende en verwachte beschermde planten- en diersoorten.

In deze memo wordt allereerst het resumé van voorgaande onderzoeken besproken. Opgenomen is welke beschermde soorten tijdens voorgaande onderzoeken zijn aangetroffen of verwacht werden. Vervolgens wordt beschreven welke veranderingen plaatsgevonden hebben binnen het plangebied sinds voorgaand onderzoek. Door middel van literatuuronderzoek wordt onderzocht of er sinds het voorgaand onderzoek nieuwe meldingen zijn van het voorkomen van beschermde soorten. Tenslotte wordt in de conclusie aangegeven in hoeverre de onderzoeken uit 2010 en 2011 een accuraat beeld geven van de aanwezige en te verwachten beschermde soorten in het deelgebied Goorloop-Midden.

2. Resumé onderzoeken 2010 en 2011

In 2010 is een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd naar de (in potentie) aanwezige natuurwaarden langs de Goorloop. Het deelgebied Goorloop-Midden maakte onderdeel uit van het onderzochte gebied. Hierop volgend heeft een aanvullend vleermuisonderzoek plaatsgevonden in 2011. Onderstaande tabel geeft weer welke soorten destijds aanwezig waren of verwacht werden binnen het plangebied en welke effecten destijds werden verwacht bij herinrichting van de Goorloopzone. Opgemerkt dient te worden dat het biermpje niet is opgenomen in onderstaande tabel, aangezien deze inmiddels van de lijst met beschermde soorten volgens de Flora- en faunawet gehaald is.

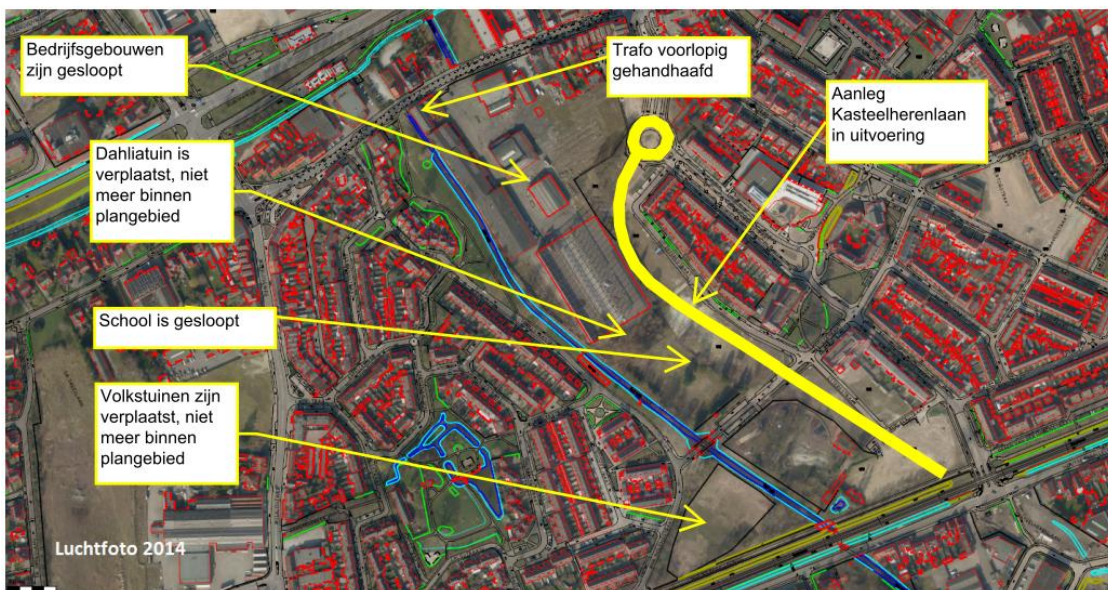
Soort	Voorkomen	Voorkomen Goorloop-Midden	Effecten
Algemeen voorkomende plantensoorten (tabel 1, AMvB artikel 75)	Kleine delen binnen de Goorloopzone.	Ja	Soorten worden mogelijk ontworteld.
Tongvaren (tabel 2, AMvB artikel 75)	Aangetroffen tegen muur van garage op terrein van houthandel Raaymakers.	Ja	Indien gebouw gesloopt wordt zal de tongvaren en de groeiplaats verdwijnen.
Algemeen voorkomende zoogdiersoorten (tabel 1, AMvB artikel 75)	Binnen gehele plangebied.	Ja	Leefgebied of verblijfplaats kan mogelijk verloren gaan bij werkzaamheden.
Vleermuizen (tabel 3, AMvB artikel 75)	Zomerverblijf in schuur houthandel Raaymakers.	Ja	Verblijfplaats gaat verloren bij sloop van gebouw.
Waterspitsmuis (tabel 3, AMvB artikel 75)	Oevers van beken en binnen oeverbegroeiing tussen de Heeklaan en de spoorlijn.	Mogelijk	Tijdelijk verlies van leefgebied en doden van individuen tijdens werkzaamheden.
Algemeen voorkomende vogelsoorten (tabel 3, AMvB artikel 75)	In vegetatie binnen plangebied.	Ja	Geen, mits kap- en rooiwerkzaamheden plaatsvinden buiten broedseizoen.
Bosuil, havik, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, spreeuw en zwarte kraai (tabel 3, AMvB artikel 75)	Verspreid over plangebied in struweel, bomen en nestkasten. Voorkomen havik en bosuil in bosje ten zuiden van President Rooseveltlaan.	Koolmees, pimpelmees, spreeuw en zwarte kraai wel. Bosuil en havik niet.	Omgeving bevat voldoende vervangend broedbiotoop. Bebouwing aan de Hortsedijk blijft behouden voor de huiszwaluw. Broedbiotoop bosuil en havik wordt niet aangetast.
Buizerd, ransuil, sperwer en steenuil (tabel 3, AMvB artikel 75)	Mogelijk broedbiotoop in bosje ten zuiden van President Rooseveltlaan.	Nee	Broedbiotoop wordt niet aangetast.
Algemeen voorkomende amfibiesoorten (tabel 1, AMvB artikel 75)	Plangebied geschikt als landhabitat maar voortplantingswateren ontbreken of verkeren in slechte staat.	Ja	Beperkt effect doordat wateren gehandhaafd blijven. Het verwijderen van vegetatie en afgraven van top laag leidt mogelijk tot negatief effect, wanneer dit plaatsvindt tijdens winterrust.
Alpenwatersalamander (tabel 2, AMvB artikel 75)	Vijver aan de Pastoor Wichmansstraat vormt voortplantingsbiotoop.	Nee	Voortplantingsbiotoop wordt niet aangetast.

3. Veranderingen

Sinds het uitvoeren van het flora- en faunaonderzoek in 2010 en het vleermuisonderzoek in 2011 hebben enkele veranderingen plaatsgevonden in de omgeving van het plangebied. Aan de zuidzijde van het plangebied zijn de volkstuinten opgeruimd. Hiernaast is de dahliatuin verplaatst naar een andere locatie en is het schoolgebouw gesloopt. Tot slot is de aanleg van de Kasteelherenlaan ten oosten van het plangebied in uitvoering.

De bedrijfsgebouwen van de voormalige houthandel Raaymakers zijn gesloopt, met uitzondering van de trafo en het onderste deel van de muur van de oude garage in de noordwesthoek, langs de Goorloop. Onderstaande afbeelding geeft weer waar de werkzaamheden hebben plaatsgevonden.

Afbeelding 2: Uitgevoerde of geplande werkzaamheden binnen het plangebied sinds het flora- en faunaonderzoek in 2010 en 2011.

4. Literatuuronderzoek

Door middel van de website www.waarneming.nl is nagegaan of en welke beschermde flora en fauna is waargenomen in de omgeving van het plangebied sinds het onderzoek in 2010 en 2011. Via de website kunnen natuurliefhebbers en andere geïnteresseerden waarnemingen van planten- en diersoorten melden. Het plangebied bevindt zich binnen het uurhok 170,385 zoals onderscheiden op de website. De ingevoerde gegevens vanaf 1 januari 2010 zijn geraadpleegd voor dit uurhok. Voor de soortgroep vogels dient te worden opgemerkt, dat alleen de waarnemingen van soorten met een jaarrond beschermde nestplaats en waarvoor een omgevingsscan geëist wordt zijn beschouwd. Het kan hierbij gaan om overvliegende, foeragerende, baltsende en nestelende vogels. Met behulp van de gemelde waarnemingen op deze site is beoordeeld of het uitgevoerde flora- en faunaonderzoek nog geldig is voor de huidige situatie van het plangebied.

De gemelde waarnemingen op www.waarneming.nl komen grotendeels overeen met de bevindingen tijdens voorgaand onderzoek. Er is één nieuwe melding gedaan van een beschermde soort in de omgeving van het plangebied. Het betreft een nest van de grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*, tabel 3, AMvB artikel 75 Flora- en faunawet) in een struik tegen een woning op circa 140 meter afstand van het plangebied. Nesten van de grote gele kwikstaart zijn jaarrond beschermd. Het plangebied met daarbinnen de Goorloop biedt geschikt leefgebied voor de grote gele kwikstaart. Overige aanvullende meldingen van beschermde soorten in de omgeving van het plangebied zijn niet gedaan. Wat het voorkomen van flora en fauna betreft, hebben binnen het plangebied weinig ingrijpende veranderingen plaatsgevonden. De voormalige dahliatuin, school en volkstuinen waren enkel geschikt als leefgebied voor algemeen beschermde soorten.

5. Effectbeoordeling

Het flora- en faunaonderzoek en het vleermuisonderzoek in 2010 en 2011 hebben in kaart gebracht welke beschermde natuurwaarden aanwezig zijn binnen en in de omgeving van het plangebied. Inmiddels hebben enkele veranderingen plaatsgevonden binnen het plangebied. Ter actualisatie van de uitgevoerde onderzoeken is middels literatuuronderzoek nagegaan of de destijds gedane aanbevelingen nog gelden en of nieuwe beschermde soorten zich gevestigd hebben binnen of nabij het plangebied.

Algemeen beschermde soorten

Diverse algemeen beschermde planten- en diersoorten (tabel 1, AMvB artikel 75 Flora- en faunawet) kunnen tijdens de resterende werkzaamheden negatieve effecten ondervinden van het verwijderen van vegetatie, het vergraven van de oevers van de Goorloop, het graven van poelen en retentiebekkens en het realiseren van infrastructuur en bebouwing. Door al deze ingrepen kan tijdelijk of permanent leefgebied van deze soorten verloren gaan. Uit het literatuuronderzoek zijn nieuwe algemeen beschermde soorten binnen en in de omgeving van het plangebied niet naar voren gekomen.

Tongvaren

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn op de zuidelijke zijmuur van de garage op het terrein van houthandel Raaymakers tongvarens (tabel 2, AMvB artikel 75 Flora- en faunawet) aangetroffen. Overige strenger beschermde plantensoorten werden niet aangetroffen en zijn tevens niet in het actualiserend literatuuronderzoek naar voren gekomen. Het onderste deel van de muur langs de Goorloop, waar de tongvarens groeien, is en blijft ter plekke gehandhaafd, ook wanneer te zijner tijd de trafo bij de Mierloseweg wordt ontmanteld. Negatieve effecten op de aanwezige tongvarens worden derhalve niet verwacht.

Vleermuizen

Tijdens het flora- en faunaonderzoek is geconcludeerd dat de duiker aan de Mierloseweg, de oude garage op het terrein van de houthandel Raaymakers en de beukenrij langs de Goorloop tussen de Heeklaan en de Spoorlijn mogelijk vleermuisverblijven bevatten. Om uitsluitel te geven over het voorkomen van vleermuizen is in 2011 een vleermuisonderzoek conform het Vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus et al., 2011) uitgevoerd. Bij het onderzoek werd een zomerkolonie van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*, tabel 3, AMvB artikel 75 Flora- en faunawet) aangetroffen aan de zijkant van het gebouw van golfplaten, grenzend aan de garage van houthandel Raaymakers of in de oude garage zelf. Vanwege het kleine aantal waargenomen dieren betrof het waarschijnlijk geen kraamkolonie, maar een kolonie mannetjes. Overige vleermuissoorten of verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen binnen het plangebied. Uit het actualiserende literatuuronderzoek zijn geen aanwijzingen gekomen dat het plangebied inmiddels een andere functie vervult voor de gewone dwergvleermuis, of dat nieuwe soorten voorkomen binnen het plangebied.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis leeft op de oevers van beken en was binnen de Goorloopzone met name te verwachten in de oeverbegroeiing tussen de Heeklaan en de spoorlijn. Ook ten noorden van het spoor, in het zuidelijk deel van het deelgebied Goorloop-Midden, is in potentie geschikt leefgebied voor de waterspitsmuis aanwezig. Verflauwing van de oevertaluds en verwijdering van de vegetatie kan hier leiden tot negatieve effecten op de waterspitsmuis (tijdelijk verlies van leefgebied, doden van individuen tijdens de werkzaamheden).

Om te beoordelen of het werkterrein daadwerkelijk geschikt is voor de waterspitsmuis en of er voor uitvoering van de werkzaamheden een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig is, is door de gemeente Helmond (mevrouw N. ter Linde), het waterschap Aa en Maas (de heer M. Cox) en Kragten (mevrouw

E. Bosch-Thomas) een gezamenlijk veldbezoek gebracht aan het werkterrein. Tussen de spoorlijn en de kruising van de Goorloop met de Arbergstraat is op de oostelijke oever een smalle strook in potentie geschikt leefgebied aanwezig. De oever is hier op enkele plekken flauw genoeg voor de waterspitsmuis om in en uit het water te gaan. De westelijke oever is te steil voor de waterspitsmuis (zie afbeelding 3).

De ruigte ter plaatse van de voormalige volkstuinen, in potentie geschikt voor de waterspitsmuis, is pas zeer recent ontstaan (2013, dus maximaal een jaar). De westzijde van de beek is daarom niet als potentieel leefgebied beoordeeld. De oppervlakte leefgebied is derhalve ten zuiden van de Arbergstraat zodanig beperkt dat, in combinatie met de geïsoleerde ligging, het niet aannemelijk is dat de waterspitsmuis daadwerkelijk voorkomt. In het deel van de Goorloop ten noorden van de Arbergstraat is geen geschikt leefgebied voor de waterspitsmuis aanwezig (zie afbeelding 3). Beide oevers van de beek zijn hier te steil en de ruigte is slechts op enkele plekken op de oostelijke oever aanwezig.

Afbeelding 3: Links de Goorloop in zuidelijke richting vanaf de Arbergstraat, rechts de Goorloop in noordelijke richting vanaf de Arbergstraat (foto's: Kragten).

Tijdens het veldbezoek is de Goorloop ook ten zuiden van het spoor, zuidelijk van de Houtse Parallelweg bekeken. Hier geldt net als voor het traject ten noorden van het spoor, dat op de oostelijke oever een smalle strook geschikt leefgebied voor de waterspitsmuis aanwezig is, maar dat de westelijke oever te steil is. Er wordt ook hier niet verwacht dat de waterspitsmuis daadwerkelijk voorkomt, gezien de beperkte oppervlakte leefgebied en de geïsoleerde ligging.

Ter verificatie is de situatie voorgelegd aan de heer Vreugdenhil van de Zoogdiervereniging. Volgens de heer Vreugdenhil is het, gezien de aard van de oevers binnen het plangebied, aannemelijk dat de waterspitsmuis niet voorkomt binnen het plangebied.

Vogels

Tot slot dient bij de werkzaamheden rekening gehouden te worden met het voorkomen van broedvogels. Zoals in het flora- en faunaonderzoek vermeld is, lijken de werkzaamheden niet te leiden tot het verloren gaan van jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels, daar de bebouwing waarin huiszwaluwen nestelen, geen werkzaamheden zullen worden verricht. Uit de actualisatie van het flora- en faunaonderzoek is gebleken dat recentelijk een grote gele kwikstaart gebroed heeft op 140 meter afstand van het plangebied. De nestplaats van deze vogelsoort, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, verdwijnt niet als gevolg van de werkzaamheden. Delen van het leefgebied worden tijdelijk verstoord als gevolg van de werkzaamheden aan de Goorloop. De werkzaamheden worden echter uitgevoerd ten behoeve van een EVZ wat leidt tot een optimaal leefgebied voor de grote gele kwikstaart. Het lokale voortbestaan van de soort komt derhalve niet in gevaar. Ten aanzien van de aanwezige broedvogelsoorten dienen wel voorzorgmaatregelen in acht genomen te worden.

Overige soorten

Naast bovengenoemde soorten zijn nieuwe beschermde soorten van soortgroepen als reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en insecten niet naar voren gekomen in het literatuuronderzoek. Voor deze soortgroepen zijn derhalve geen mitigerende of compenserende maatregelen noodzakelijk.

6. Conclusie

Algemeen beschermde soorten

De ingrepen in het plangebied zijn aan te merken als activiteiten in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Voor deze activiteiten behoeft voor algemeen beschermde soorten geen ontheffing te worden aangevraagd. De werkzaamheden worden uitgevoerd ten behoeve van de ontwikkeling van een EVZ. De toekomstige situatie zal daarom geschikt blijven als leefgebied voor deze soorten. Indien er tijdens de werkzaamheden dieren aangetroffen worden, dient er echter wel sprake te zijn van zorgvuldig handelen (artikel 2 Flora- en faunawet). Dit houdt in dat ervoor gezorgd moet worden, dat aangetroffen dieren niet worden verwond of gedood bij de werkzaamheden. Amfibieën kunnen worden gevangen en vrijgelaten worden in aanliggend gebied, waar geen werkzaamheden plaatsvinden. Kleine zoogdieren kunnen worden gevangen en worden verplaatst of worden opgeschrikt en zo verjaagd worden naar gebiedsdelen waar geen werkzaamheden plaatsvinden. Om daarnaast rekening te houden met aanwezige amfibieën in poelen, dienen eventuele werkzaamheden te gebeuren in de minst kwetsbare periode van amfibieën (half augustus - half oktober).

Het plangebied is nog steeds geschikt voor de in het flora- en faunaonderzoek opgenomen algemeen beschermde soorten. Het literatuuronderzoek heeft uitgewezen dat er geen nieuwe soorten binnen of nabij het plangebied zijn aangetroffen sinds het onderzoek van 2010 en 2011. De in het onderzoek beschreven maatregelen zijn derhalve nog van kracht voor de uitvoering van de werkzaamheden.

Tongvaren

De muurdelen waarop de tongvaren is aangetroffen blijven gehandhaafd. De werkzaamheden leiden dus niet tot negatieve effecten op de tongvaren en hierdoor is het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet voor de tongvaren niet noodzakelijk.

Het plangebied is nog steeds geschikt voor de in het flora- en faunaonderzoek opgenomen plantensoorten. Het literatuuronderzoek heeft uitgewezen dat er geen nieuwe soorten binnen of nabij het plangebied zijn aangetroffen sinds het onderzoek van 2010 en 2011. De werkzaamheden die betrekking hebben tot de tongvaren zijn inmiddels uitgevoerd volgens de in het onderzoek beschreven maatregelen.

Vleermuizen

Vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zijn, net als de soort, streng beschermd volgens de Flora- en faunawet. De bebouwing waarin het zomerverblijf is aangetroffen is inmiddels gesloopt. Tijdens en na afloop van de sloop is gewerkt volgens de mitigerende maatregelen die gesteld zijn in de rapportage van het vleermuisonderzoek (Vleermuisonderzoek Goorloopzone te Helmond, Kragten, 2011). Aanbevolen is drie koloniekasten te plaatsen ruim voor aanvang van de zomertijd van vleermuizen. Om conform de Soortenstandaard Gewone Dwergvleermuis (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, voorheen Dienst Regelingen, 2011) te werken worden, uiterlijk in januari, vier kasten geplaatst. Hiernaast is een aangepaste werkwijze gehanteerd bij de sloop van de gebouwen om te voorkomen dat vleermuizen per ongeluk worden gedood (mitigatie).

Het plangebied is nog steeds geschikt voor de in het flora- en faunaonderzoek opgenomen vleermuissoorten. Het literatuuronderzoek heeft uitgewezen dat er geen nieuwe soorten binnen of nabij het plangebied zijn aangetroffen sinds het onderzoek van 2010 en 2011. De in het onderzoek beschreven maatregelen zijn inmiddels nageleefd bij de uitvoering van de werkzaamheden.

Waterspitsmuis

Waterspitsmuizen zijn niet eenvoudig waar te nemen. Bij gangbare inventarisatiemethoden worden ze vaak niet gevangen, terwijl de soort toch voorkomt. Uit gegevens van Waterschap Aa en Maas uit 1998 en 2002 blijkt de soort inderdaad in de nabijheid van de Goorloop voor te komen. Tijdens een aanvullend veldbezoek van gemeente Helmond, waterschap Aa en Maas en Kragten in september 2014 is beoordeeld of binnen de Goorloopzone Midden geschikt habitat voor de soort aanwezig is. Dit blijkt slechts in zeer beperkte mate het geval.

Dit is tevens bevestigd door de Zoogdiervereniging. Daar de her in te richten delen van de Goorloop geïsoleerd liggen van andere geschikte leefgebieden van de waterspitsmuis (Groot Goor), is het niet aannemelijk dat de waterspitsmuis daadwerkelijk voorkomt in de Goorloopzone Midden.

Het plangebied is niet geschikt voor de in het flora- en faunaonderzoek opgenomen waterspitsmuis. Het is daarom niet noodzakelijk om tijdens de uitvoering van de werkzaamheden mitigerende maatregelen in acht te nemen voor de waterspitsmuis. Aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet nodig.

Vogels

De maatregelen die in het flora- en faunaonderzoek genoemd worden zijn nog steeds van kracht voor de aanwezige broedvogels. Deze voorzorgsmaatregelen houden in dat, voor zover de werkzaamheden nadelig kunnen zijn voor vogels (kap van bomen, verwijderen van vegetatie en sloop van bebouwing), deze uitgevoerd dienen te worden buiten het broedseizoen (globaal vanaf maart tot en met juli). Wanneer dit niet mogelijk blijkt, dient door middel van een inventarisatie vastgesteld te worden dat binnen het plangebied geen broedgevallen aanwezig zijn. Indien broedgevallen aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden geen doorgang vinden totdat de kuikens het nest hebben verlaten, daar een ontheffing voor het verstoren van vogels niet wordt verleend.

Het plangebied is nog steeds geschikt voor de in het flora- en faunaonderzoek opgenomen vogelsoorten. Het literatuuronderzoek heeft hiernaast uitgewezen dat de grote gele kwikstaart in de omgeving van het plangebied is aangetroffen. De in het onderzoek beschreven maatregelen vormen tevens geschikte mitigatie voor deze soort. De maatregelen zijn derhalve nog van kracht voor de uitvoering van de werkzaamheden.